

ΜΑΡΩΝΕΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ & ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ • ΕΤΟΣ ΙΓ' • ΤΕΥΧΟΣ 49^ο • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – ΜΑΡΤΙΟΣ 2026

Παρησία

Τριμηνιαία Ἐκδοσις
Οἰκοδομῆς καὶ Ἐνημερώσεως

Ἰανουάριος – Μάρτιος
ΕΤΟΣ ΙΓ' – ΤΕΥΧΟΣ 49^ο

ΕΚΔΟΤΗΣ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
κ. Παντελεῖμονος

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Ἰερά Μητρόπολις
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
Τηλ. 25310 22642
E-mail: immkom@otenet.gr

ΣΤΥΝΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἀρχμ. Ἀνθίμος Κωσταράκης
Πρωτ. Γεώργιος Παπαβέργος
Γεώργιος Χρ. Τσιγάρας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΑΛΗΣ

Γεώργιος Χρ. Τσιγάρας

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Σπυρίδων Κιουσσές

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Γιάννης Μενεσιδής

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
ΔΕΚΤΑΙ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΙΣΦΟΡΑΙ
ΑΡΘΡΑ-ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Περιοδικόν Παρησία
Ἰερά Μητρόπολις
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
Τ.Θ. 306, Τ.Κ. 69100 Κομοτηνή

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Τυπογραφείον «Ἐπικοινωνία Α.Ε.»
Ἐναντι Πανεπιστημιουπόλεως
69150 Κομοτηνή
Τηλ. 25310 31332
E-mail: epikoinonia.ae@gmail.com

Περιεχόμενα

03.

Καιρὸς τοῦ σπείρειν καιρὸς τοῦ θερίζειν
τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας
καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεῖμονος

05.

Χαιρετισμὸς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν
πρὸς τὴν Ἀκαδημαϊκὴν Κοινότητα
τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας
καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεῖμονος

07.

Χαιρετισμὸς στὸ 13^ο Ἐτήσιο Διεθνὲς
Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο
τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Δημοσιολόγων
τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας
καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεῖμονος

09.

Ἡ ἀρματολικὴ ιδιότητα καὶ ἡ στρατηγικὴ διάνοια
τοῦ στρατηγοῦ Ὀδυσσεύς Ἀνδρούτσου
τοῦ Ἰωάννη Μητῆ Μπακιρτζή, Καθηγητῆ Δ.Π.Θ.

11.

Γενοῦ ὅπερ εἶ, εἰκὼν Θεοῦ
τοῦ Ραφαήλ Μπαχτσεβανίδη, Φοιτητῆ

15.

Ἡμέρα μνημοσύνης τοῦ Θρακικοῦ Ἑλληνισμοῦ
τοῦ Χρήστου Μορφακίδη, Ἐπικούρου Καθηγητῆ Δ.Π.Θ.

18.

Ἡ εἰκόνα τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ
τοῦ Θωμᾶ Ζήκου, Δρ. Θεολογίας

21.

Ἐκκλησιαστικὲς εἰδήσεις
Ἐπιμέλεια: Ἀρχιμανδρῆτῆ Ἀρσενίου Βασιλείου

*Καιρὸς τοῦ σπεῖρειν
καιρὸς τοῦ θερίζειν
(Ἐκκλησιαστῆς 3:2)*

Μία πανθομολογουμένως δύσκολη χρονιά, ὅπως οἱ τελευταῖες πολλές, διέγραψε τὸν κύκλο της καὶ μία λέξη διαπερνᾷ τὴν σκέψη μου καὶ γίνεται προσευχή: καιρὸς. Δὲν ἀναφέρομαι στὴν εὐκόλα ἀντιληπτὴ διαδοχὴ τῶν ἡμερῶν, ὅπως καὶ ἂν αὐτὲς διαζωγραφίζουν τὸ κάθε ἔτος πού, Χάριτι Θεοῦ, ζοῦμε. Σκέφτομαι ἐκεῖνη τὴν βαθιὰ, ἱερὴ εὐκαιρία πού ὁ Θεὸς χαρίζει στὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ ἀναμετρηθεῖ μὲ τὸ μέσα του.

«Καιρὸς τοῦ σπεῖρειν καὶ καιρὸς τοῦ θερίζειν», μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ Ἐκκλησιαστής, καὶ δὲν θὰ μπορούσε νὰ ὑπάρξει καταλληλότερη φράση γιὰ νὰ συνοψίσει τὸ ἔτος πού ἀποχαιρετήσαμε καὶ ἐμεῖς, οἱ Θρακιῶτες. Οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς, τοῦ μόχθου, τῆς φιλοτιμίας. Οἱ προσλαμβάνουσες τῆς ζωῆς μας ἐπιτρέπουν νὰ παρομοιάσουμε τὸν κάθε χρόνο ὡς ἕνα χωράφι. Ἄλλοτε εὐφορο, ἄλλοτε πετρῶδες, ἄλλοτε ποτισμένο ἀπὸ δάκρυα, ἄλλοτε ἀπὸ χαρά. Καὶ ἐμεῖς, ἐργάτες τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ κακοῦ, πορευόμαστε μέσα του σπέρνοντας πράξεις, λόγια, σιωπές. Δὲν εἶναι λίγες οἱ φορές πού νομίζουμε πῶς

οἱ σπόροι μας κάθκαν· πῶς ὅ,τι προσπαθήσαμε νὰ οἰκοδομήσουμε ἔμεινε μισό· πῶς ἡ ἀγάπη μας δὲν ρίζωσε. Ὅμως ὁ Θεὸς ἐργάζεται συχνὰ ἀθέατα. Τὸ σπέρμα της καλοσύνης καρπίζει ἀκόμη κι ὅταν οἱ ἐποχὲς φαίνονται ἀντίξοες.

Ἡ χρονιά πού πέρασε ἔφερε ἄλλους σὲ δοκιμασία, ἄλλους σὲ ἀφύπνιση. Ἄλλους τοὺς ἐλάφρυνε, ἄλλους τοὺς βάρυνε. Κάποιοι φυλακίστηκαν στὰ ἰδιοτελεῖ τους συμφέροντα, ἐκεῖνα πού ἐξυπηρετοῦνται πάντοτε μὲ ἀνομία καὶ ἐξουθένωση τοῦ ἀδυνατοῦ, κάποιοι ἄλλοι –ἐντὸς καὶ ἐκτὸς πατρίδας– βγῆκαν στοὺς δρόμους διαμαρτυρόμενοι γιὰ τὶς σφαγὲς τῶν συναθρώπων μας στὸν βωμὸ τοῦ κέρδους, γιὰ περισσότερη δικαιοσύνη, γιὰ ἐργασία πού ἀνταμειβεῖ τοὺς κόπους τῶν ἀδύναμων κοινωνικὰ ὁμάδων, τῶν ἀγροτῶν μας, τῶν γερόντων, τῶν ὀρφανῶν τῶν πολέμων. Τῶν ἀναγκεμένων ἀδελφῶν τοῦ Χριστοῦ μας. Πάντως ὅλοι, δίχως ἐξαίρεση, σταθήκαμε ἔστω γιὰ μιὰ στιγμὴ μπροστὰ στὸν καθρέφτη τοῦ ἑαυτοῦ μας. Καὶ ἀναρωτηθήκαμε: Τί ἔσπειρα; Τί θέλω νὰ θερίσω; Πού χρειά-

*Ἐς σπείρουμε, λοιπόν, ἀγάπη
γιὰ νὰ θερίσουμε εἰρήνη.
Ἐς σπείρουμε καλοσύνη, γιὰ
νὰ θερίσουμε χαρά.
Ἐς σπείρουμε ἀλήθεια,
γιὰ νὰ θερίσουμε ἐλευθερία.
Καὶ κυρίως, ἄς σπείρουμε
ἐλπίδα. Γιατί αὐτὴ
εἶναι ὁ σπόρος ποὺ ποτὲ
δὲν μαραίνεται.*

ζεταὶ νὰ ἀλλάξω πορεία; Ποῦ νὰ σταθῶ
πιὸ ταπεινός, πιὸ ἀληθινός, πιὸ ἄνθρω-
πος;

Δὲν εἶναι οἱ ἀπολογισμοὶ τῆς τελευταί-
ας μέρας ποὺ καθορίζουν τὸν ἄνθρωπο,
ἀλλὰ οἱ μικρές, σχεδὸν ἀθόρυβες μετα-
τοπίσεις τῆς καρδιάς μέσα στὴ διάρκεια
τοῦ χρόνου. Ἡ συγχώρηση ποὺ δώσαμε
μὲ κόπο, ἡ εἰρήνη ποὺ ἐπιδιώξαμε ἐνῶ
θὰ μπορούσαμε νὰ ὑψώσουμε φωνή,
ἡ χεῖρα βοήθειας ποὺ τείναμε χωρὶς νὰ
μᾶς τῆ ζητήσουν. Αὐτὰ εἶναι τὰ σπέρμα-
τα ποὺ θὰ βροῦμε μπροστὰ μας καὶ στὸ
νέον ἔτος.

Καὶ βέβαια, δὲν πρέπει νὰ φοβηθοῦμε
τὴν παραδοχὴ ὅτι ὑπάρχουν καὶ στιγμὲς
ποὺ σπείραμε ἄγωνα. Ποὺ πληγώσαμε
ἀντὶ νὰ θεραπεύσουμε, ποὺ ἀπομακρυν-
θήκαμε ἀντὶ νὰ πλησιάσουμε. Ὁ Θεὸς
δὲν ζητᾷ ἀπὸ ἐμᾶς τελειότητα, ἀλλὰ με-
τάνοια· ὄχι νὰ μὴν πέσουμε, ἀλλὰ ὅταν
πέφτουμε νὰ σηκωνόμαστε.

Καθὼς λοιπὸν ἀποχαιρετοῦμε τὸ ἔτος,
ἄς μὴ σταθοῦμε μόνο στὴ νοσταλγία ἢ
στὸ βάρος τῶν δυσκολιῶν του. Ἐς τὸ
εὐχαριστήσουμε γιὰ τὰ μαθήματα ποὺ
μᾶς ἔδωσε –τὰ εὐκόλα καὶ τὰ δύσκο-
λα– γιὰτὴ μέσα σὲ αὐτὰ καλλιεργεῖται ἡ
ψυχὴ. Καὶ ἄς μποῦμε στὸν νέο χρόνο μὲ
πραότητα, μὲ διάκριση, μὲ τὴν σιγουριά
ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς χαρίζει μιὰ νέα περίοδο
σπορᾶς.

Ἐς σπείρουμε, λοιπόν, ἀγάπη γιὰ νὰ
θερίσουμε εἰρήνη. Ἐς σπείρουμε καλο-
σύνη, γιὰ νὰ θερίσουμε χαρά. Ἐς σπεί-
ρουμε ἀλήθεια, γιὰ νὰ θερίσουμε ἐλευ-
θερία.

Καὶ κυρίως, ἄς σπείρουμε ἐλπίδα. Γιατὶ
αὐτὴ εἶναι ὁ σπόρος ποὺ ποτὲ δὲν μα-
ραίνεται.

Ὁ Μητροπολίτης

*† ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
Παντελεήμων*

Χαιρετισμὸς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν πρὸς τὴν Ἀκαδημαϊκὴ Κοινότητα

Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
κ. Παντελεήμων

Σεβαστὰ καὶ ἀγαπητὰ μέλη
τῆς ἀκαδημαϊκῆς κοινότητος
τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου,
ἀξιότιμοι διδάσκοντες, ἐρευνητὲς καὶ
φοιτητές,

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς κατ' ἔτος ἱεραῶς
καὶ πανσεβάσμιας ἑορτῆς τῶν Τριῶν
Ἱεραρχῶν, τῶν κοινῶν προστατῶν τῆς
Παιδείας καὶ τῶν Γραμμάτων, ἀπευθύνω
καὶ πάλι πρὸς ὅλους σας χαιρετισμὸ πα-
τρικὸ καὶ εὐχαιρικό, λόγῳ εὐθύνης ἀλλὰ
καὶ ἐλπίδας.

Ἡ Ἐκκλησία, τιμῶντας τὰ ἱερά πρόσω-
πα τῶν Ἁγίων Βασιλείου τοῦ Μεγάλου,
Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου
τοῦ Χρυσοστόμου, δὲν ἀνακαλεῖ ἐνθυ-

μητικὰ τρεῖς μεγάλες μορφές τοῦ παρελ-
θόντος, ἀλλὰ προβάλλει τὸ διαχρονικὸ
πρότυπο παιδείας πού ὑπηρετεῖ. Ἐκεῖνο,
ὅπου ἡ γνώση, τὸ ἦθος καὶ ἡ πνευματικὴ
ζωὴ συνυφαίνονται ἀδιάσπαστα.

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες ὑπῆρξαν φορεῖς
μῆς βαθύτατα θεολογικῆς παιδείας, ἡ
ὅποια δὲν ἐξαντλεῖται στὴ συσσώρευ-
ση πληροφοριῶν, ἀλλὰ ἀποβλέπει στὴν
«εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μετα-
μόρφωσιν» τοῦ ἀνθρώπου. Κατ' αὐτούς,
ἡ ἀληθινὴ γνώση ἔχει ὡς τελικὸ σκοπὸ
τὴν καλλιέργεια τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν πο-
ρεία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν πληρότη-
τα τοῦ προσώπου του. Δὲν εἶναι τυχαῖο,
ὅτι ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἐπισημαίνει μὲ
ἔμφαση πὼς «οὐδὲν οὕτως ἰσχυρὸν πρὸς

*Ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ ἀκαδημαϊκὴ κοινότητα καλοῦνται,
ἀπὸ διαφορετικὲς ἀλλὰ συμπληρωματικὲς ἀφετηρίες, νὰ
συνεργαστοῦν στὸν κοινὸ αὐτὸ σκοπὸ: τὴν ὠφέλεια καὶ τὴν
πνευματικὴ προαγωγὴ τῶν νέων. Ὅχι μὲ σύγχυση ρόλων, ἀλλὰ
μὲ διάλογο, σεβασμὸ καὶ κοινὴ ἀγωνία γιὰ τὸν ἄνθρωπο.*

τὸ παιδεῦσαι ψυχὴν ὡς τὸ τὴν ἀρετὴν ἐν αὐτῇ ἐναποθέσθαι», ὑπογραμμίζοντας ὅτι κάθε παιδαγωγικὴ προσπάθεια, ἐὰν δὲν θεμελιώνεται στὸ ἦθος, παραμένει ἐλλιπὴς καὶ ἀτελής.

Ἰδιαίτερα ὁ Μέγας Βασίλειος, ἀπειθινόμενος στοὺς νέους, προβάλλει ἕνα πρότυπο δημιουργικῆς καὶ ὑπεύθυνης προσλήψεως τῆς γνώσεως, καλῶντας τους νὰ καλλιεργοῦν διάκριση καὶ πνευματικὴ ὠριμότητα. Μὲ τὴ γνωστή του εἰκόνα τῶν μελισσῶν διδάσκει ὅτι, ὅπως ἐκεῖνες «τῶν ἀνθῶν οὐ πάντα φέρουσιν, οὐδὲ ἂ φέρουσιν ὅλα, ἀλλ' ὅσον αὐταῖς πρὸς τὴν τέχνην χρῆσιμον», ἔτσι καὶ οἱ νέοι καλοῦνται νὰ λαμβάνουν ἀπὸ τὴ γνώση ἐκεῖνο ποὺ πραγματικὰ ὠφελεῖ τὴν ψυχὴ καὶ ὁδηγεῖ στὴν ἀλήθεια. Ἡ πατερικὴ αὐτὴ προσέγγιση φανερώνει ὅτι ἡ παιδεία δὲν ἀπορρίπτει τὸν κόσμον, ἀλλὰ τὸν ἐρμηνεύει καὶ τὸν μεταποιεῖ ἐν Χριστῷ.

Στὴ σύγχρονη ἐποχὴ, ὅπου ἡ ἐπιστημονικὴ πρόοδος εἶναι ἐντυπωσιακὴ ἀλλὰ συχνὰ ἀποκομμένη ἀπὸ τὸν πνευματικὸ προσανατολισμὸ, ἡ ἐορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν μᾶς καλεῖ σὲ κοινὸ προβληματισμὸ καὶ ἐγρήγορση. Οἱ νέοι μας, ἐλπίδα καὶ μέλλον κάθε κοινωνίας, ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ μιὰ παιδεία ποὺ νὰ συνδυάζει τὴ γνώση μὲ τὴ σοφία, τὴν ἐλευθερίαν μὲ τὴν εὐθύνη καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν κατάρτιση μὲ τὸ ὑπαρξιακὸ νόημα. Δύσκολο φορτίο ἀναθέτουμε στοὺς ὠμους τους

ἀλλὰ εἶναι ἴσως οἱ καταλληλότεροι νὰ τὸ ἐπιτελέσουν.

Ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ ἀκαδημαϊκὴ κοινότητα καλοῦνται, ἀπὸ διαφορετικὲς ἀλλὰ συμπληρωματικὲς ἀφετηρίες, νὰ συνεργαστοῦν στὸν κοινὸ αὐτὸ σκοπὸ: τὴν ὠφέλεια καὶ τὴν πνευματικὴ προαγωγὴ τῶν νέων. Ὅχι μὲ σύγχυση ρόλων, ἀλλὰ μὲ διάλογο, σεβασμὸ καὶ κοινὴ ἀγωνία γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ἡ Ἐκκλησία προσφέρει τὴν ἐμπειρία τῆς πίστεως καὶ τὸ ὄραμα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς ἡ ἀκαδημαϊκὴ κοινότητα προσφέρει τὴ συστηματικὴ γνώση, τὴν ἔρευνα καὶ τὴν κριτικὴ σκέψη. Ἡ συνάντησις αὐτῶν τῶν δύο μπορεῖ νὰ γεννήσει παιδεία ἀληθινὰ ζωοποιό.

Εὐχομαι ἐκ βάθους καρδίας ἡ φωτιστικὴ χάρις τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν νὰ συνοδεύει τὸ ἔργο ὅλων σας, νὰ ἐνισχύει τὸν κόπο τῶν διδασκόντων, νὰ ἐμπνέει τὴν ἔρευνα καὶ νὰ καθοδηγεῖ τοὺς νέους μας σὲ δρόμους ἀλήθειας, ἀρετῆς καὶ ἐλπίδας. Ἐλπίζω, ἡ αὐτονομία καὶ λειτουργοῦσα ἀγαστῶς συνεργασία μας νὰ ἀποβαίνει διαρκῶς καρποφόρα πρὸς ὄφελος τῆς κοινωνίας καὶ δόξα Θεοῦ.

Κομοτηνὴ, 2 Φεβρουαρίου 2026

**Μὲ πατρικὲς εὐχὲς
καὶ θερμὲς εὐλογίες**

*Ὁ Μητροπολίτης σας
† ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
Παντελεήμων*

Χαιρετισμὸς στὸ 13^ο Ἐτήσιο Διεθνὲς Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων Δημοσιολόγων

Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
κ. Παντελεήμων

Μὲ ιδιαίτερη χαρὰ καὶ εὐκρινὴ ἐκτίμηση χαιρετίζω τὸ συνέδριό σας, τὸ ὁποῖο πραγματεύεται ἓνα ἐξαιρετικὰ ἐπίκαιρο θέμα: «τὸ Δημόσιο Δίκαιο σὲ μιὰ ἐποχὴ ἀμφισβήτησης τῶν ἀξιών του καὶ ἀναστοχασμοῦ». Ἡ συνάντησή σας ἀποτελεῖ σημαντικὴ εὐκαιρία ὄχι μόνον γιὰ ἐπιστημονικὴ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων, ἀλλὰ καὶ γιὰ οὐσιαστικὸ προβληματισμὸ γύρω ἀπὸ τὶς ἀρχὲς ποὺ στηρίζουν τὴν ὀργάνωση τῆς πολιτείας καὶ τὴν συνοχὴ τῆς εὐαίσθητης κατὰ τὴν χρονικὴ συγκυρία κοινωνίας μας.

Σὲ μία πολὺ γρήγορη διαδικτυακὴ ἀναζήτηση ἀνέγνωσα ὅτι «τὸ Δημόσιο Δίκαιο δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνα σύνολο κανόνων ποὺ ρυθμίζουν τὴν λειτουργία

τῶν θεσμῶν. Στὸν πυρῆνα του ὑπηρετεῖ θεμελιώδεις ἀξίες, ὅπως ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἰσότητα ἐνώπιον τοῦ νόμου, ἡ προστασία τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας, ἡ λογοδοσία τῆς ἐξουσίας, ἡ ἀσφάλεια δικαίου καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου μέσα στὸ πλαίσιο τοῦ κοινοῦ καλοῦ». Οἱ ἀρχὲς αὐτὲς συγκροτοῦν τὸ θεμέλιο τοῦ κράτους δικαίου καὶ ἐκφράζουν βαθύτερες ἠθικὲς ἐπιλογὲς μιᾶς κοινωνίας ποὺ ἐπιδιώκει νὰ ὀργανώνεται μὲ σεβασμὸ πρὸς τὸν ἄνθρωπο.

Ἡ ἱστορικὴ ἐμπειρία δείχνει ὅτι οἱ θεσμοὶ ἀποκτοῦν πραγματικὴ δύναμη μόνον ὅταν ἐμπνέονται ἀπὸ τέτοιες ἀξίες. Ἡ δικαιοσύνη δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ ἐφαρμογὴ κανόνων· εἶναι ἡ διαρκὴς προσπάθεια δι-

ατήρησης τῆς ἰσορροπίας ἀνάμεσα στὴν ἐξουσία καὶ τὴν ἐλευθερία, ἀνάμεσα στὸ συμφέρον τῆς πολιτείας καὶ στὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀνθρώπου.

Στὴν Ἁγία Γραφή ἡ δικαιοσύνη προβάλλεται ὡς θεμέλιο τῆς κοινωνικῆς ζωῆς: «Δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς»,¹ ἐνῶ στὶς Παροιμίες διαβάζουμε ὅτι «δικαιοσύνη ὑποῖ ἔθνος».² Ἡ βιβλικὴ αὐτὴ προοπτικὴ ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ εὐημερία μιᾶς κοινωνίας συνδέεται πρωτίστως μὲ τὴν δικαιοσύνη καὶ τὸν σεβασμὸ πρὸς τὸν ἄνθρωπο.

Σήμερα, ὅμως, παρατηρεῖται μιὰ αὐξανόμενη ἀμφισβήτηση τῶν ἀξιών πού θεμελιώνουν τὸ Δημόσιο Δίκαιο. Ἡ ἀμφισβήτηση αὐτὴ συχνὰ πηγάζει ἀπὸ ἐμπειρίες τῆς κοινωνικῆς πραγματικότητας: ἀπὸ τὴν αἴσθηση καθυστέρησης στὴν ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης, ἀπὸ τὶς κοινωνικὲς ἀνισότητες ἢ ἀπὸ τὴν ἐντύπωση ὅτι οἱ θεσμοὶ δὲν λειτουργοῦν πάντοτε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο γιὰ ὅλους.

Παράλληλα, οἱ ραγδαῖες τεχνολογικὲς καὶ κοινωνικὲς μεταβολὲς δημιουργοῦν νέα ἐρωτήματα γιὰ τὴν προστασία τῶν δικαιωμάτων καὶ γιὰ τὴν ἰσορροπία ἀνάμεσα στὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἀσφάλεια. Σὲ αὐτὸ τὸ περιβάλλον ἀναπτύσσεται συχνὰ μιὰ εὐρύτερη κρίση ἐμπιστοσύνης πρὸς τοὺς θεσμοὺς, ἢ ὅποια ἐπηρεάζει καὶ τὴν ἀντίληψη τῶν πολιτῶν γιὰ τὶς ἀξίες πού στηρίζουν τὸ κράτος δικαίου.

Μέσα σὲ αὐτὴ τὴν συγκυρία, θεωρῶ ἐξόχως σημαντικὸ τὸν ἀναστοχασμὸ πού ἐπιχειρεῖ τὸ συνέδριό σας. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ καλεῖσθε νὰ ἐρμηνεύσετε τὶς νέες πραγματικότητες καὶ νὰ συμβάλετε στὴν ἀνανέωση τῶν θεσμῶν, ἐπανασυνδέοντάς τους μὲ τὶς θεμελιώδεις ἀξίες πού

τοὺς στηρίζουν.

Ἡ Ἐκκλησία, ἀπὸ τὴν δική της πλευρά, δὲν παρεμβαίνει στὴν λειτουργία τῆς Πολιτείας οὔτε στὴν διαμόρφωση τῆς νομικῆς τεχνικῆς. Μπορεῖ ὅμως νὰ συμβάλει σὲ ἓνα βαθύτερο ἐπίπεδο: στὴν καλλιέργεια τοῦ ἀξιακοῦ καὶ ἠθικοῦ ὑποβάθρου πού ἐπιτρέπει στοὺς θεσμοὺς νὰ λειτουργοῦν οὐσιαστικά.

Ἡ χριστιανικὴ παράδοση ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ δικαιοσύνη δὲν εἶναι μόνο ἐξωτερικὸς κανόνας ἀλλὰ στάση ζωῆς. Ὁ προφητικὸς λόγος καλεῖ: «Κρίμα δίκαιον κρίνεται καὶ ἔλεος καὶ οἰκτιρμοὺς ποιεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ».³ Ἡ δικαιοσύνη συνδέεται πάντοτε μὲ τὴν εὐθύνη πρὸς τὸν ἄλλον καὶ μὲ τὸν σεβασμὸ τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας.

Σὲ αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο μπορεῖ ἡ Ἐκκλησία νὰ συμβάλει θετικὰ στὴν ἀνάσχεση τῆς ἀμφισβήτησης τῶν ἀξιών πού στηρίζουν τὸ Δημόσιο Δίκαιο. Μέσα ἀπὸ τὸν ποιμαντικὸ της λόγο καὶ τὴν κοινωνικὴ της παρουσία ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ ἐλευθερία συνδέεται μὲ τὴν εὐθύνη καὶ ὅτι ἡ ἐξουσία ὀφείλει νὰ ὑπηρετεῖ τὸν ἄνθρωπο.

Μὲ αὐτὲς τὶς σκέψεις, θὰ ἤθελα νὰ συχαρῶ θερμὰ τὴν Ἑνωσὴ Ἑλλήνων Δημοσιολόγων γιὰ τὴν πρωτοβουλία του νὰ διοργανώσει αὐτὸ τὸ συνέδριο. Εὐχομαί οἱ ἐργασίες σας νὰ συμβάλουν εὐμαρῶς στὸν γενικότερο ἐπιστημονικὸ διάλογο καὶ στὴν ἐνίσχυση τῶν ἀξιών πού θεμελιώνουν τὸ κράτος δικαίου.

Εὐχομαί κάθε ἐπιτυχία στὶς ἐργασίες τοῦ συνεδρίου σας καὶ κάθε εὐλογία στὸ ἔργο σας.

Κομοτηνὴ, 20 Μαρτίου 2026

† ὁ *Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς*
Παντελεήμων

¹ Ἦσ. 26,9.

² Παροιμ. 14,34.

³ Ζάχ. 7,9.

Ἡ ἀρματολικὴ ιδιότητα καὶ ἡ στρατηγικὴ διάνοια τοῦ στρατηγοῦ Ὀδυσσεῶς Ἀνδρούτσου

Ἰωάννης Μηνᾶ Μπακιρτζῆς
Καθηγητῆς Δ.Π.Θ.

Συμβάλλοντας στὴν ἔκφραση τιμῆς στὸν Ἁγῶνα τοῦ 1821, στὰ 105 ἔτη ἀπὸ τὴν ἔναρξή του, ἐπιλέχθηκε νὰ γίνει ἱστορικὴ ἀναφορὰ σὲ μία ἀπὸ τὶς πλέον πολυσιχιδεῖς καὶ πρωταγωνιστικὲς προσωπικότητες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης, τοῦ Στρατηγοῦ Ὀδυσσεῶς Ἀνδρούτσου· ἡ σταδιοδρομία του ξεκίνησε ἀπὸ τὴν αὐλὴ τοῦ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων, Ἀλῆ Τεπελενλῆ, ὁ ὁποῖος, ἐκτιμώντας τὶς ἰκανότητές του, τοῦ ἀνέθεσε τὸ ἀρματολίκι τῆς Λειβαδιάς, μιᾶς σχετικὰ πολυπληθοῦς καὶ μὲ ἀρκούντως ἱκανοποιητικὸ φορολογικὸ εἰσόδημα ἐπαρχίας. Ἡ ἀναβάθμιση αὐτὴ προοιωνιζόταν λαμπρὲς προοπτικὲς αὔξησης τοῦ κύρους καὶ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ διακεκριμένου καπετάνιου.

Τὸ 1816, μιὰ 5ετία πρὸ τῆς Ἐπανάστασης, ὁ Ἀνδρούτσος κατέφθασε στὴν Λειβαδιά, μιὰ πόλη 10.000 ψυχῶν, περίπου, ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ, συνάμα καὶ στρατηγικὸ πέρασμα στὶς ὁδεύσεις πρὸς τὸν Μοριά καὶ τὴν Εὐβοία. Παρ' ὅλο ποῦ ἔγιναν διάφορες ἄλλες ὑποθέσεις γιὰ τὸ ἔτος διορισμοῦ του στὸ ἐν λόγω ἀρματολίκι, ἕνα εἶναι βέβαιο: πὼς ἦταν ἀρματολὸς ἐκεῖ, κατὰ τὴν ἀναφορὰ τοῦ ἴδιου τοῦ Ὀδυσσεῶς ὑπὸ αὐτὴ τὴν ιδιότητα πρὸς τὸν Ἀλῆ, μὲ ἡμεροχρονολογία 15 Ὀκτωβρίου 1817.

Μάλιστα, σὲ σύντομο διάστημα ἀπὸ τὴν ἄφιξή του: «διήγειρε τὸ μῖσος τῶν ἀρχόντων» καὶ «τὴν ἐπηρεμένην ὄφρῦν τῶν κοτζαμπάσπιδων τούτων ὁ Ὀδυσσεὺς κατέρριψε» καὶ κατεδίωξε καὶ διέλυσε τὶς κλέφτικες ὁμάδες, ἀνάγκασε δὲ τοὺς πῶ

Λιθογραφία τοῦ Ἄνταμ Φρίντελ ἀπὸ τὸ λεύκωμα Adam Friedel, *The Greeks. 24 Portraits*, Λονδίνο 1830.

πολλοὺς ἐπικεφαλῆς τους, ὅπως τὸν Πανουργιᾶ, τὸν σημαντικότερο κλέφτη τῆς περιοχῆς, νὰ ὑποταχθοῦν, πείθοντας τὸν Ἀλῆ ὅτι ὁ προσεταιρισμὸς τους θὰ μποροῦσε νὰ ἀποβῆ ἐπωφελῆς. Μὲ τὴν διάλυση τῶν κλεφτῶν κυριαρχοῦσε ἀπόλυτη ἀσφάλεια στὴν περιοχὴ.

Λίγο μετὰ τὰ ἀνωτέρω γεγονότα, ἐξερράγη ὁ ἑλληνικὸς Ἀγῶνας τῆς Ἀνεξαρτησί-

ας καί, μόλις 6 εβδομάδες από την κήρυξή του, στις 8 Μαΐου, ὁ Ἄνδρουῦτσος ἔδειξε τὶς ἀκαταγώνιστες ἰκανότητές του στὸ πολυθρύλητο χάνι τῆς Γραβιάς. Τὸ ἠθικὸ καὶ ἡ ἀνδραγαθία τῶν ἀνδρῶν ποὺ ἀνέλαβαν τὸ ἐγχείρημα ἀπαιτοῦσε ἀσάλινα νεῦρα, ὥστε νὰ ὑπερνηκίσουν οἱ ἀντάρτικης νοοτροπίας μαχητὲς τὴν στατικότητα τοῦ ἐγκλεισμοῦ σὲ ὄχυρωμένη θέση, συνθήκη ἀλλότρια ὡς πρὸς τὴν μέχρι τότε ἐξοικειωσὴ τους σὲ ὀρεινὰ περιβάλλοντα, δασώδη, δύσβατα, μὲ προεπιλεγμένες ἀτομικὲς θέσεις μάχης, δηλαδὴ βράχους, κορμούς δέντρων, φυσικὲς ἐδαφικὲς κοιλότητες καὶ παρόμοια σημεῖα, ὅπως καὶ μὲ προσεσημασμένες διεξόδους καὶ τεχνάσματα ἀπαγκίστρωσης καὶ διαφυγῆς, δηλαδὴ κλασσικὲς πρακτικὲς ὁμάδων ἀτάκτων.

Εἰς ἐπίρρωση τῶν παραπάνω, ἡ κλέφτικη νοοτροπία τῶν καπεταναίων Πανουργιά, Δυοβουνιώτη καὶ Κοσμᾶ μὲ 1.500 ἄνδρες, περίπου, διαφοροποιεῖται τῆς ἐπιτελικῆς σκέψεως τοῦ Ἄνδρούτσου, καθὼς χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἐπιλογή ὀρεινῶν τοποθεσιῶν ἄμυνας, δηλαδὴ τῶν διαβάσεων τῆς ὁδοῦ, ἀριστερὰ πρὸς τὸ Χλωμὸ καὶ δεξιὰ πρὸς τὸ Σύντσικα, προκειμένου νὰ βοηθήσουν τοὺς ἐγκλειστους.

Ὁ Στρατηγὸς Ἄνδρουῦτσος ποὺ εἶχε ἤδη ἠγηθεῖ, παρὰ τὴν σχετικῶς νεαρὴ ἡλικία του, σὲ πληθώρα ἐπιχειρήσεων, ἤξερε νὰ προσαρμόζεται σὲ συνθήκες μὲ ἀπίστευτα γρήγορες ἐναλλαγὲς δεδομένων καὶ νὰ ἰσορροπεῖ σὲ περιβάλλοντα μὲ διαρκεῖς πολιτικὲς παλινωδίες. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ὠρίμασε ἐπιχειρησιακὰ καὶ τακτικὰ στὴν πυκνὴ, μεταβατικὴ καὶ πολυτάραχη πρώτη 20ετία τοῦ 19^{ου} αἰῶνος στὰ ὀθωμανικὰ Βαλκάνια, ἰδιαιτέρως δὲ στὴν πολυδαίδαλη αὐλὴ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ. Ἐξ αἰτίας, μάλιστα, αὐτῆς τῆς ὠρίμανσης, συγκέντρωνε ἐφόδια καριέρας, ποὺ σὲ στρατιωτικὸς εὐρωπαϊκῶν κρατῶν κερδίζονταν, τοῦλάχιστον σὲ ἀρκετὲς δεκαετίες.

Ἐπιπλέον, πρέπει νὰ προσμετρηθεῖ ὅτι ἡ συμμετοχὴ του σὲ συνωμοτικὲς δράσεις

ἐναντίον τοῦ αὐταρχικοῦ ὀθωμανικοῦ καθεστώτος τοῦ εἶχε προσφέρει γνώση ἀπὸ μυστικούς σχεδιασμούς καὶ τοὺς κανόνες τῆς συνωμοτικότητας, πρᾶγμα ποὺ τοῦ προσέθεσε καὶ τὸ προσὸν τῆς ἀνάληψης λελογισμένα τολμηρῶν πρωτοβουλιῶν καὶ πεῖρα στὸν πόλεμο τῶν πληροφοριῶν. Ἀπόδειξη τῆς τελευταίας διαπίστωσης εἶναι ὅτι ὁ Ἄνδρουῦτσος ἦταν ἐνήμερος περὶ τῆς συνθέσεως τῶν δυνάμεων τοῦ Ὁμὲρ Βρυῶνη, μάλιστα τῆς ἀπουσίας πυροβολικοῦ ἀπὸ αὐτές, ὅποτε ἡ ἐκπόρθηση τοῦ χανιοῦ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἀπὸ τὸ πεζικὸ μὲ τὸν ἀτομικὸ ὀπλισμὸ του. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ὁ Ἄνδρουῦτσος δὲν θὰ μπορούσε νὰ προτάξει ἄμυνα, καθὼς θὰ ἦταν ἐκτεθειμένος σὲ πυρὰ πυροβολικοῦ ποὺ θὰ κατεδάφιζαν τὸ ὄχυρό. Ὅταν δὲ διαπίστωση ὅτι τὸ πυροβολικὸ ἦταν καθ' ὁδὸν ἀπὸ τὴν Λαμία, ταχύτατα ἀποσύρθηκε ἀπὸ τὴν θέση του.

Ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ σχεδίου τοῦ Ἄνδρούτσου ἐναντίον τοῦ Βρυῶνη μπορεῖ νὰ ὀρισθῇ ἐπιγραμματικὰ ὡς: «παράσυρση τοῦ ἀντιπάλου σὲ κάθετη διάρρηξη ὀργανωμένης τοποθεσίας», ἐνῶ ἡ ἐφαρμογὴ του ἀξίζει νὰ διδάσκεται στὶς παραγωγικὲς στρατιωτικὲς σχολές. Συνελόντι εἶπεῖν, ὁ ἀμυντικὸς σχεδιασμὸς στὴν Γραβιά συνδυάζει τὴν δράση τακτικῶν δυνάμεων ὡς πρὸς τὴν ἐπιλογή τοῦ σημείου, τὴν ὀργάνωση τῶν θέσεων καὶ τὸν τρόπο διεξαγωγῆς τῆς μάχης καὶ ἀντίστοιχα καταδρομικὰ ὡς πρὸς τὴν ἀποχώρηση ἀπὸ τὸ πεδίο.

Σημεῖο ποὺ πρέπει νὰ τονίσουμε, ἐπίσης, εἶναι ἡ εἰς βάθος κατανόηση ἐκ μέρους τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς σημασίας τῆς ἠθικῆς ἐμπύκωσης καὶ τῆς πολεμικῆς κουλτούρας τῶν ἀνδρῶν του. Τὸ θρυλούμενο συμβᾶν τοῦ χοροῦ τῶν εἰσερχομένων στὸ ὄχυρό τῆς Γραβιάς, μὲ πρωτοχορευτὴ τὸν στρατηγὸ, ἀντανακλᾷ τὸ γεγονός ὅτι αὐτὸς γνώριζε νὰ ἐξυψώνει τὸ ἠθικὸ τῶν μαχομένων, κάτι ποὺ εἶναι ἐν τῶν ὧν οὐκ ἄνευ στὸ προσο-ντολόγιο ἐνδὸς ὀλοκληρωμένου ἡγήτορα.

«Γενοῦ ὅπερ εἶ, εἰκὼν Θεοῦ»

Ραφαὴλ Μπαχτσεβανίδης
Φοιτητῆς

Καθὼς ἡ Ἐκκλησία διανύει τὸ πνευματικὸ στάδιο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἡ πρώτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν, ἀναδεικνύεται σταθμὸς ὑψίστης σημασίας, ποὺ ὑπερβαίνει τὰ ὅρια μιᾶς ἀπλῆς θρησκευτικῆς ἐπετείου. Ἡ ἀναδίφηση στὸ ἱστορικὸ βάθος τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας ἀποκαλύπτει μιὰ ρηξικέλευθη ὑέρβαση τῆς μεταφυσικῆς ἀμφισημίας, ὅπου ἡ θεία ἀπεραντοσύνη συναντᾷ τὴν πεπερασμένη ἀνθρώπινη μορφή.

Δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ τυπικὴ ἱστορικὴ παλινόρθωση θρησκευτικῶν συμβόλων, κάποιου ἱστορικοῦ καὶ βιωματικοῦ γεγονότος, ἀλλὰ γιὰ τὴν πανηγυρικὴ ἐπισφράγιση τῆς Ἐνσάρκωσης. Μέσω τῆς εἰκονοφιλικῆς νίκης, ἡ ὕλη ἀποκαθίσταται ὡς ἀγωγὸς τῆς χάριτος, καταρρίπτοντας κάθε μανικαϊστικὴ θεώρηση, «οὕτω ἐπὶ εἰκόνων ἑλληνικῶν καὶ χριστιανικῶν νοήσωμεν, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν εἰς λατρείαν τοῦ Διαβόλου, ἡμεῖς δὲ ὡς δόξαν Θεοῦ καὶ ὑπόμνησιν»,¹ ποὺ ἀντιμετώπιζε τὸν αἰσθητὸ κόσμον μὲ περιφρόνηση ἢ καχυποψία.

Ἡ θεολογικὴ σπουδαιότητα τῆς ἡμέρας ἔγκειται στὸ ὅτι τὸ ἄκτιστο καθίσταται περιγραφτὸ καὶ ὀρώμενο, προσφέροντας στὸν ἄνθρωπον ἕνα συγκεκριμένο πρόσωπο πρὸς συνάντηση καὶ ὄχι μιὰ ἀφρημένη ἰδέα. «Εἰκὼν τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ὁ κατ' εἰκόνα Θεοῦ γεγονὼς ἄνθρωπος καὶ μάλιστα Πνεύματος Ἁγίου ἐνοίκησιν δεξάμενος. Δικαίως οὖν τὴν εἰκόνα τῶν τοῦ Θεοῦ δούλων τιμῶ καὶ προσκυνῶ καὶ τὸν οἶκον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δοξάζω, ἀλλ' ἡμεῖς οὐκ

ἰνδάλματα δαιμόνων ποιοῦμεν, ἀλλὰ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ Λόγου ποιοῦμεν εἰκόνας καὶ τῶν αὐτοῦ ἁγίων, οὐ μέντοι θεοποιοῦμεν αὐτάς».²

Ἔτσι, ἡ Κυριακὴ αὐτὴ λειτουργεῖ ὡς ἕνας πνευματικὸς φάρος ἐντὸς τῆς περιόδου τῆς νηστείας, συνδέοντας τὴν ἱστορικὴ διακαίωση τῆς πίστεως μὲ τὴν προσωπικὴ ἀνακαίνιση κάθε ὑπαρξης. Ἡ εἰκόνα παύει νὰ εἶναι ἕνα στατικὸ ἀντικείμενο καὶ μετατρέπεται σὲ αἰσθητοποίηση τοῦ ἀρρήτου. Ἡ τιμὴ πρὸς τὶς εἰκόνες συνιστᾷ μιὰ πνευματικὴ ἀναγωγή ἀπὸ τὸν «τύπον» στὸ «πρωτότυπον», ὑπενθυμίζοντας στὸν πιστὸ ὅτι ὁ ἀγῶνας τῆς ἐγκράτειας ἀποσκοπεῖ στὴν ἐπαναφορὰ τοῦ ἀρχέγονου κάλλους τοῦ «κατ' εἰκόνα».

Ἡ εἰκονομαχικὴ ἔριδα καταγράφηκε ὀριστικὰ στὴν ἐκκλησιαστικὴ γραμματεία καὶ ἱστορία ὡς μιὰ δεινὴ χριστομαχικὴ αἵρεση. Ἡ ἀπαρχὴ τῆς διένεξης ἐντοπίζεται σὲ ἕνα σύνθετο πλέγμα θρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν αἰτίων, μὲ κυρίαρχες τὶς ἀνεικονικὲς ἐπιδράσεις ἀπὸ τὸν Ἰουδαϊσμὸ καὶ τὸ Ἰσλάμ ποὺ ἀμφισβητοῦσαν τὴν δυνατότητα ὑλικῆς ἀναπαράστασης τοῦ Θεοῦ. Ὁ αὐτοκράτορας Λέων Γ', ἐρμηνεύοντας τὶς ἀραβικὲς ἐπιτυχίες καὶ τὶς φυσικὲς καταστροφὲς τῆς ἐποχῆς ὡς δείγματα θεϊκῆς μῆνιδος, υἰοθέτησε μιὰ εἰκονοκλαστικὴ στάση προκειμένου νὰ ἀπεκδύσει τὴν λατρεία ἀπὸ στοιχεῖα ποὺ θεωρήθηκαν εἰδωλολατρικὲς παρεκκλίσεις.

Παρεπομένως, ἡ κεντρικὴ διοίκηση

1 Mansi 13, σ. 117.

2 Mansi 13, σ. 216.

επιδίωξε τὸν δραστικὸ περιορισμὸ τῆς ἐπιρροῆς τῶν μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι κατεῖχαν προνομιακὴ θέση στὴν κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ δομὴ τῆς αὐτοκρατορίας, ἀποτελώντας τὸν κύριον πυλῶνα ἀντίστασης ἐπὶ κρατικὴ ἐξουσία. Μέσω τοῦ νομοθετικοῦ ἔργου της, προωθήθηκε τὸ ἰδεολόγημα τοῦ «βασιλέως-ιερέως» («βασιλεὺς εἰμὶ καὶ ἱερεύς»), ἐπιβάλλοντας τὴν ἀπόλυτη κυριαρχία τοῦ μονάρχη ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων χωρὶς τὴν διαμεσολάβηση τοῦ ἱερατείου. Ὁ περιορισμὸς αὐτὸς λογίζεται ὡς μιὰ σαφὴς ἀπόπειρα ἀγχίνου ἐργαλειοποίησης τῆς θρησκευτικῆς αὐθεντίας μὲ πρόδηλο στόχο τὴν ἐμπέδωση τῆς ἀπόλυτης μοναρχικῆς ἰσχύος καὶ τὴν ἀποσόβηση κάθε ἐστίας ἐσωτερικῆς ἀμφισβήτησης.

Ἡ σύγκληση τοῦ Σιλεντίου στὶς 7 Ἰανουαρίου 730 συνιστᾷ τὴν ἀπαρχὴ τῆς ἄμεσης κρατικῆς παρέμβασης στὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τοῦ κλήρου. Ὁ Λέων Γ΄, ἀντιμέτωπος μὲ τὴν δογματικὴ ἀκαμψία τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ, ὀργάνωσε αὐτὴ τὴν εὐρεῖα διαβούλευση ἐπιδιώκοντας νὰ νομιμοποιήσει τὴν εἰκονοκλαστικὴ του πολιτικὴ, παρακάμπτοντας τὴν ἀνάγκη Οἰκουμενικῆς Συνόδου. «Χωρὶς γὰρ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καινοτομῆσαι πίστην ἀδύνατόν μοι, ὦ Βασιλεῦ». ³ Ἡ σθεναρὴ ἄρνηση τοῦ ἀρχιερέα νὰ ἀποδεχθεῖ καινοτομίες δίχως καθολικὴ συναίνεση ἐπέφερε τὴν παραίτησή του, ἀνοίγοντας τὸν δρόμο στὸν σύγκελλο Ἀναστάσιου. Μὲ τὴν ἀνάρρηση τοῦ τελευταίου στὸν θρόνο, ἐκδόθηκε τὸ πρῶτο διάταγμα ποὺ καθιέρωνε τὸν διωγμὸ τῶν ἀπεικονίσεων ὡς ἐπίσημη διδασκαλία, μετατρέποντας μιὰ θεολογικὴ ἔριδα σὲ ὑποχρεωτικὸ νόμο τῆς ἐπικράτειας. «Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀθροίζει πλεῖστον λαὸν τῆς πόλεως περὶ τὴν βασιλεία, καὶ συγγράφειν κατὰ τῆς καθαιρέσεως τῶν εἰκόνων τῶν ἁγίων ἠνάγκαζεν». ⁴

Ἡ Σύνοδος τῆς Ἱερείας (754) ἀπέτελεσε τὴν κορυφαία προσπάθεια τῆς δυναστείας τῶν Ἰσαύρων καὶ συγκεκριμένα τοῦ Κωνσταντίνου Ε΄, γιὰ τὴν δογματικὴ θεμελίωση καὶ τὴ νομιμοποίηση τῆς εἰκονομαχικῆς πολιτικῆς μέσω τῆς συνοδικῆς ὁδοῦ. Παρὰ τὴν συμμετοχὴ 338 ἐπισκόπων καὶ τὴν ἀξίωση τῆς γιὰ οἰκουμενικότητα, ἡ σύνοδος χαρακτηρίστηκε ἀπὸ τοὺς εἰκονόφιλους ὡς «ἀκέφαλη», καθὼς στεροῦνταν τῆς ἐκπροσώπησης τῶν πέντε πατριαρχικῶν θρόνων. Τὸ θεολογικὸ της οἰκοδόμημα βασίστηκε στὶς «Πεύσεις» τοῦ αὐτοκράτορα, μετατοπίζοντας τὴν διαμάχη σὲ χριστολογικὸ ἐπίπεδο· ὑποστηρίχθηκε ὅτι ἡ ἀπεικόνιση τοῦ Χριστοῦ συνιστᾷ βλασφημία, καθὼς ὀδηγεῖ εἴτε στὸν χωρισμὸ τῶν δύο φύσεων (νεστοριανισμός), εἴτε στὴ σύγχυση τοὺς (μονοφυσιτισμός). Ὡς μοναδικὴ ἔγκυρη «εἰκόνα» τοῦ Κυρίου ἀναγνωρίστηκε ἡ Θεία Εὐχαριστία, ἐνῶ ἡ σύνοδος κατέληξε στὴν ἐπιβολὴ τῆς ὀλοσχεροῦς καταστροφῆς τῶν εἰκόνων καὶ στὸν ἀναθεματισμὸ ἡγετικῶν προσωπικοτήτων τῆς εἰκονόφιλης παράταξης.

«Καὶ προκαθίσαντες οἱ βασιλεῖς σὺν τοῖς ἐπισκόποις ἐν τῇ Μαγναύρᾳ ὑπανέγνωσθη ὁ τόμος, καὶ ὑπέγραψεν κυρώσαντες εὐσέβειαν». ⁵ Μὲ τὴν Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, ἡ ὁποία συγκλήθηκε στὴ Νίκαια τὸ 787 καὶ ὀλοκληρώθηκε στὸ ἀνάκτορο τῆς Μαγναύρας, ὑπὸ τὴν κηδεμονία τῆς Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας καὶ τὴν ἡγεσία τοῦ Πατριάρχου Ταρασίου, ⁶ ἐπισφραγίστηκε ἡ δογματικὴ ἐπικράτηση τῆς εἰκονοφιλίας, ἀκυρώνοντας τὸ κῦρος τῶν προγενέστερων εἰκονοκλαστικῶν ἀποφάσεων.

Τὸ συνοδικὸ σῶμα, ἐρειδόμενον στὴν χριστολογία τοῦ Ἰωάννη Δαμασκνοῦ, συνέδεσε τὴν εἰκονικὴ ἀναπαράσταση μὲ τὸ μυστήριον τῆς Ἐνανθρωπήσεως, εἰσά-

⁵ Mansi 13, σ. 416.

⁶ «Τούτω τῷ ἔτει συναγαγοῦσα ἡ βασίλισσα Εἰρήνη πάντα τὸν λαὸν εἰς τὴν Μαγναύραν, ἐξέλεξεν Πατριάρχην Τάρασιον» (Θεοφάνης Ὁμολογητής, σ. 709).

³ Νικηφόρος, σ. 65.

⁴ Νικηφόρος, σ. 67.

Τοιχογραφία ποὺ ἀπεικονίζει τὴ Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο.

γοντας τὴν θεμελιώδη διαστολὴ ἀνάμεσα στὴν τιμητικὴ προσκύνηση τῶν προσώπων καὶ τὴν λατρεία ποὺ προσιδιάζει ἀποκλειστικὰ στὴν θεία φύση. «Πάλαι μὲν ὁ Θεὸς ὁ ἀσώματός τε καὶ ἀσχημάτιστος οὐδαμῶς εἰκονιζέτω, νῦν δὲ σαρκὶ ὀφθέντος Θεοῦ τὸ ὀρώμενον. Οὐ προσκυνῶ τὴν ὕλην, προσκυνῶ δὲ τὸν τῆς ὕλης δημιουργόν, τὸν ὕλην δι' ἐμὲ γενόμενον καὶ ἐν ὕλῃ κατοικῆσαι καταδεξάμενον καὶ δι' ὕλης τὴν σωτηρίαν μου ἐργασάμενον καὶ σέβων οὐ παύσομαι τὴν ὕλην, δι' ἧς ἡ σωτηρία μου εἴργασται».7 Ἡ υἰοθέτηση μιᾶς μετριοπαθοῦς στάσης ἔναντι τῶν πρῶν ἀντιφρονούντων ἱεραρχῶν κατέδειξε τὴν πρόθεση γιὰ θρησκευτικὴ εἰρήνευση, ἐπιδιώκοντας τὴν ἐπ' ἀνένταξη τῶν μετανοούντων στὸ χριστιανικὸ πλήρωμα παρὰ τὶς ἔντονες

Μετὰ ἀπὸ μιὰ δευτέρη περίοδο ἀναζωπύρωσης τῆς διαμάχης κατὰ τὸν 9^ο αἰῶνα, ἡ κρίση τερματίστηκε ὀριστικὰ μὲ πρωτοβουλία τῆς αὐτοκράτειρας Θεοδώρας, ἡ ὅποια ἀσκῶντας καθήκοντα ἐπιτρόπου μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Θεόφιλου, διαδραμάτισε πρωταγωνιστικὸ ρόλο στὴν ὀριστικὴ διευθέτηση τῆς εἰκονομαχικῆς ἔριδας μὲσω τῆς ἐπίσημης ἀποκατάστασης τῶν χριστιανικῶν ἀπεικονίσεων τὸ 843.

ἀντιρρήσεις τῶν ζηλωτῶν μοναχῶν.

Μετὰ ἀπὸ μιὰ δευτέρη περίοδο ἀναζωπύρωσης τῆς διαμάχης κατὰ τὸν 9^ο αἰῶνα, ἡ κρίση τερματίστηκε ὀριστικὰ μὲ πρωτοβουλία τῆς αὐτοκράτειρας Θεοδώρας, ἡ ὅποια ἀσκῶντας καθήκοντα ἐπιτρόπου μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Θεόφιλου, διαδραμάτισε πρωταγωνιστικὸ ρόλο στὴν ὀριστικὴ διευθέτηση τῆς εἰκονομαχικῆς ἔριδας μὲσω τῆς ἐπίσημης ἀποκατάστασης τῶν χριστιανικῶν ἀπεικονίσεων τὸ 843.

Ἡ σύγκληση τῆς ἐνδημούσας συνόδου στὴν Κωνσταντινούπολη ἐπικύρωσε πανηγυρικὰ τὶς δογματικὲς ἀποφάσεις τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐπισφραγίζοντας τὴν λήξη μιᾶς μακρᾶς περιόδου ἐσωτερικῶν κλυδωνισμῶν γιὰ τὴν βυζαντινὴ πολιτεία. Ἡ συμβολικὴ αὐτὴ πράξη, γνωστὴ ὡς «Θρίαμβος τῆς Ὁρθοδοξίας»,

ἀποκατέστησε τὴν λειτουργικὴ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐδραίωσε τὴν λατρευτικὴ παράδοση τῶν ἱερῶν ἀπεικονίσεων, ἀναδεικνύοντας παράλληλα τὴν διπλωματικὴ δεινότητα τῆς Αὐγούστας στὴν ἐξισορρόπηση τῶν ἐσωτερικῶν πολιτικῶν συσχετισμῶν. Ἡ πανηγυρικὴ Ἀναστήλωση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων ἐπισφράγισε τὴν ὀριστικὴ καταδίκη τῆς αἵρεσης, ἀποκαθιστώντας τὴν πνευματικὴ ὁμοιογένεια καὶ διαμορφώνοντας τὴν μετέπειτα φυσιογνωμία τῆς Ὁρθοδοξίας.

Σήμερα, ἡ μετανεωτερικὴ πραγματικότητα ἐγκαινιάζει μιὰ ἰδιότυπη μορφή «ἀνθρωπολογικῆς εἰκονομαχίας», ἡ ὁποία δὲν περιορίζεται πλὴν στὴν θεολογικὴ διαμάχη περὶ τῆς δυνατότητας ἀπεικόνισης τοῦ Ἀκτίστου, ἀλλὰ ἐπεκτείνεται στὴν ἴδια τὴν δομὴ τῆς ἀνθρώπινης ὕπαρξης. Ἡ σύγχρονη αὐτὴ προσέγγιση μετατοπίζει τὸ ἐπίκεντρο τῆς ἀμφισβήτησης στὸ ἴδιο τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο ὡς φορέα τῆς θείας εἰκόνας. Ὑπὸ τὴν ἐπίδραση μετα-ανθρωπιστικῶν θεωρήσεων καὶ τῆς τεχνολογικῆς κυριαρχίας, ἡ ὄντολογικὴ ταυτότητα τοῦ ἀνθρώπου ἀπογυμνώνεται ἀπὸ τὴν μεταφυσικὴ τῆς ἀναφορά καὶ ἐπαναπροσδιορίζεται ὡς ρευστὸ σύνολο βιολογικῶν διεργασιῶν ἢ ψηφιακῶν δεδομένων.

Τὸ σῶμα παύει νὰ νοεῖται ὡς φορέας ἱερότητας καὶ καθίσταται πεδίο τεχνολογικῆς ἀνακατασκευῆς καὶ ἰδεολογικῆς διαχείρισης, ἐνῶ ἡ διάκριση μεταξὺ κτιστοῦ καὶ ἀκτίστου ἀμβλύνεται ἐντὸς ἐνὸς περιβάλλοντος προσομοιώσεων ποῦ ὑποκαθιστοῦν τὴν αὐθεντικὴ ἀναφορά στὸ ἀρχέτυπο.

Κατ' ἀναπόδραστη συνέπεια, στὴν ἀποϊεροποιτικὴ αὐτὴ δυναμικὴ, ἡ πατερικὴ θεολογία προβάλλει μιὰ ριζικὰ διαφορετικὴ ἐρμηνευτικὴ τῆς ἀνθρώπινης ὕπαρξης, ἐδραιωμένη στὴν θεολογικὴ προοπτικὴ τῆς Θείας Οἰκονομίας, «ἵνα ἀναστήσει τὴν σάρκα, καὶ ἀνασώσῃ τὴν εἰκόνα, καὶ ἀναπλάσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἵνα γενώμεθα πάντες ἐν ἐν Χριστῷ, γενομένῳ

τὰ πάντα ἐν πᾶσιν ἡμῖν τελείως, ὅσα πέρ ἐστὶν αὐτός».⁸

Ἡ σάρκωση τοῦ Λόγου καθίσταται ἐν τοῖς πράγμασι σαφές πὼς δὲν ἀποτελεῖ ἀπλῶς ἓνα σωτηριολογικὸ γεγονός, ἀλλὰ τὴν θεμελιώδη πράξη ἀνακαίνισης τῆς τραυματισμένης ἀνθρώπινης εἰκόνας καὶ ἐπανασύνδεσής της μὲ τὸ ἀρχέτυπο τῆς δημιουργίας. Ἐκεῖ ὅπου ἡ μετανεωτερικὴ ἀνθρωπολογία τείνει πρὸς τὴν διάλυση τοῦ προσώπου σὲ ἀποσπασματικὲς λειτουργίες, ἡ χριστοκεντρικὴ προοπτικὴ ἀποκαθιστᾷ τὴν ἐνότητα τῆς ἀνθρώπινης φύσης, προσδίδοντας στὴν ὑλικότητα δυνατότητα μετοχῆς στὴν ἀφθαρσία. Ἡ μετάβαση ἀπὸ τὴν ἀπομονωμένη αὐτοαναφορικότητα τοῦ ἀτομοκεντρικοῦ προσώπου πρὸς τὴν ἐκκλησιολογικὴ ἐμπειρία τοῦ «πάντες ἐν» συγκροτεῖ μιὰ νέα ὄντολογικὴ προοπτικὴ, στὴν ὁποία ἡ ἀνθρώπινη ὕπαρξη δὲν ἐκλαμβάνεται ὡς παροδικὸ βιολογικὸ συμβάν, ἀλλὰ ὡς δυναμικὴ κλήση πρὸς τὴν θέωση.

Εἰς ἐπίρρωσιν τῶν προαναφερθέντων, ἡ μεγάλη γιὰ τὴν ὀρθόδοξη παράδοση ἐπειτιακὴ μνήμη ὑπερβαίνει τὰ στενὰ ὅρια μίας ἱστορικῆς ἀνάμνησης, ἀποτελώντας τὴν ἀέναν διακήρυξη τῆς ἐν Χριστῷ ἀκεραιότητας τοῦ ἀνθρώπου ἔναντι κάθε ἀποϊεροποιτικῆς ἀπόπειρας. Ἐνῶ ἡ ἱστορικὴ ἀναδρομὴ προσφέρει τὴν ἀναγκαίαν ἐμπειρικὴ γνώση γιὰ τὴν ἀποφυγὴ τῶν δογματικῶν διολισθήσεων, τὸ ἀβέβαιο μέλλον ἀπαιτεῖ μιὰ διορατικὴ πρόνοια, ἱκανὴ νὰ διακρίνει τὶς νέες μορφές τοῦ ἀνθρωπολογικοῦ κατακερματισμοῦ. Ὡστόσο, ἡ ἀληθὴς ἀναστήλωση τῶν εἰκόνων συντελεῖται ἀποκλειστικὰ στὴν πυκνότητα τοῦ βιωματικοῦ παρόντος, ἐκεῖ ὅπου ἡ πίστη παύει νὰ εἶναι θεωρητικὸ σχῆμα καὶ καθίσταται πρωτίστως ζῶσα ἐμπειρία, ἱκανὴ νὰ μεταστοιχειώσῃ τὴ φθαρτὴ ὕλη σὲ φορέα τοῦ Ἀκτίστου.

Ἡμέρα μνημοσύνης τοῦ Θρακικοῦ Ἑλληνισμοῦ

Χρῆστος Μορφακίδης
Ἐπίκουρος Καθηγητῆς Δ.Π.Θ.

Διαπλέουμε τὸ τῆς νηστείας μέγα Ἀπέλαγος καὶ ἡ χάρις τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ μᾶς ἀξιώνει νὰ ζοῦμε τὸ οὐράνιο γεγονός τῆς Θείας Λειτουργίας. Μέσα σ' αὐτὴν ἀποκαλύπτονται οἱ αἰῶνες καὶ ἡ αἰωνιότητα. Τὰ περασμένα καὶ τὰ μελλούμενα συναντιοῦνται στὸ ἀτελεύτητο παρόν, στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ ποῦ μᾶς προσφέρει στὸ ἅγιο ποτήριο τὸν ἴδιο Του τὸν ἑαυτό. Κι ἐδῶ τώρα οἱ χριστιανοὶ ἀπαντᾶμε τὶς ψυχὰς ἐκείνων ποῦ ἀναχώρησαν πρὶν ἀπὸ ἐμᾶς πρὸς τὰ οὐράνια σκηνώματα.

Τελοῦμε, σήμερα, τὸ μνημόσυνο τῶν προγόνων μας στὴ γῆ τῆς Θράκης καὶ ἐνθυμούμαστε τὴ ματωμένη μαρτυρία ποῦ ἔδωσαν στὸν καιρὸ τοῦ μεγάλου διωγμοῦ τῶν Θρακιωτῶν ἀπ' τὰ 1909 ὡς τὰ 1919 κι ὕστερα στὸν μεγάλο ξεριζωμὸ τοῦ 1922.

Ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα μᾶς καλοῦν, λιγότερο σὲ μιὰν ἀφήγησι ἐκείνων ποῦ ἡ ἱστορία ἔχει εὐτυχῶς διασώσει ἀπὸ τὴ λήθη καὶ περισσότερο σὲ μιὰν ἀποτίμησι τῆς πνευματικῆς πορείας τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Πατέρες καὶ μητέρες, παπποῦδες καὶ γιαγιάδες μας ποῦ βλαστήσατε, ἀνθίσατε καὶ δώσατε καρποὺς μέσα στοὺς αἰῶνες στὴ γῆ τῆς Θράκης, σεῖς κατὰ τὴν εὐδοκία τοῦ ἁγίου Θεοῦ εὐφραίνεσθε ἀπὸ τὰ μνημόσυνα ποῦ τελοῦμε ἐμεῖς τὰ παιδιὰ σας στὴ θρακικὴ γῆ καὶ ἐμεῖς αἰτούμαστε τὴν πρεσβεία σας πρὸς τὸν Κύριο γιὰ νὰ

συγχωρεῖ τὰ ἀναρίθμητα σφάλματά μας.

Τὰ δεινὰ ποῦ ὑποστήκατε στὰ θρακιώτικα χωριά καὶ τὶς πολιτεῖες ἔχουν τώρα τελειώσει. Ἡ ψυχὴ σὰς σελαγίζουν, καντηλάκια ἀναμμένα, στοὺς οὐρανοὺς. Ἀπὸ τὴν Κεσσάνη, τὰ Μάλγαρα, τὸ Σαμμακόβι, τὴν Πέτρα, τὴ Βιζύη, τὴ Σηλυβρία καὶ τὸ Σκεπαστὸ οἱ δεήσεις ποῦ ἀναπέμψατε στὶς Κυριακὰς καὶ στὶς γιορτὲς μέσα στοὺς αἰῶνες ἐνώνονται μὲ τὶς δικὲς μας γιὰ νὰ ταμειευτοῦν στὴ φιάλη τοῦ οὐρανοῦ.

Τί μεσολάβησε σὲ αὐτὰ τὰ ἑκατὸ χρόνια; Τί πολῦτιμο ξαναβρίσκουμε ἀπὸ τὴν πνευματικὴ κληρονομία ποῦ φυλάξατε γιὰ μᾶς, Θρακιῶτες πρόγονοι; Πρὸς τὰ ποῦ ἀπλώνεται στοὺς χρόνους μας τὸ εὐλόγημένο παράδειγμα τῆς δικῆς σας ζωῆς;

Μετὰ τὸ θαῦμα τοῦ ξαναριζώματος τῶν προσφύγων στὶς νέες ἐστίες γιὰ νὰ ἀναστήσουν παιδιὰ καὶ ἐγγόνια, μετὰ τὸν μεγάλο πόλεμο ποῦ ἀκολούθησε στὰ μισὰ τοῦ περασμένου αἰῶνα, ἕνας ἄνεμος σαρωτικός, τῆς ἀποστασίας, φερμένος ἀπὸ κεῖ ποῦ δύνει ὁ ἥλιος ἀπέιλησε νὰ σκοτίσει τὶς συνειδήσεις καὶ νὰ κρύψει ἀπὸ τὴν καρδιά μικρῶν καὶ μεγάλων τὸ φῶς τῆς αἰώνιας ἀλήθειας τοῦ Χριστοῦ. «Ὅτι ἰδοὺ οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ ἀπολοῦνται». Ὅψιμα ἔφθασαν καὶ ἐδῶ κεῖνα ποῦ ὅπως μᾶς εἶπε ὁ ποιητής: «ἦταν τὰ φῶτα μὰ δὲν ἦταν τὸ Φῶς». Κι ἀφοῦ ἀποκάμαμε «εἰς χώραν μακράν»,

Τὸ μνημεῖο θυμάτων τῶν διωγμῶν τοῦ Θερακικοῦ Ἑλληνισμοῦ, στὸν αὐλαιο κῶρο τοῦ ἱεροῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ Ἁγίας Βαρβάρας Κομοτηνῆς.

Ξεκινήσαμε νὰ στρέψουμε τὸ βλέμμα μας ξανὰ πρὸς τὸν Πατέρα μας, Τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἀφοῦ εἶδαμε νὰ ἐρημώνουν ἀπὸ τὸν πόθο τοῦ Θεοῦ πρῶτα οἱ καρδιές μας κι ὕστερα νὰ ἐρημώνουν τὰ χωριά καὶ οἱ πολιτείες μας, νά, τώρα, γεμάτοι θεία λαχτάρια προσβλέπουμε στὴν ὑπόσχεση πού ἔδωσε ὁ Θεὸς στὸν Ἀβραάμ, καθὼς μᾶς θύμισε σήμερα, Δ΄ Κυριακὴ τῆς Σαρακοστῆς, ὁ Ἀπόστολος πρὶν ἀπὸ τὴν ἀκρόαση τοῦ Ἁγίου Εὐαγγελίου: «ἢ μὴν εὐλογῶν εὐλόγησώ σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σέ».¹

1 Σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ σέ εὐλογήσω καὶ θὰ σοῦ δώσω πολλοὺς ἀπογόνους.

Καὶ εἶδαμε πὼς μέσα στοὺς αἰῶνες ὁ Κύριος πλήθυνε τοὺς πνευματικούς ἀπογόνους τοῦ Ἀβραάμ, τοὺς χριστιανοὺς ὄλων τῶν γενεῶν. Ὅλα τὰ ἄλλα παρέρχονται καὶ σβήνουν. Μόνον ἡ βουλὴ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ὑπόσχεσή Του μένει ἀμετακίνητη: ὁ Θεὸς τὴν ἀπευθύνει στὸν Ἀβραάμ καὶ σὲ κάθε ψυχὴ χριστιανοῦ ὀρθοδόξου πού δέχεται νὰ σηκώσει τὸν καλὸ καὶ ἐλαφρὺ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀψηφᾷ τὶς δελεαστικὲς προτάσεις τοῦ πονηροῦ πού τοῦ ὑποβάλλει γλυκὰ νὰ παραδοθεῖ στὴν ἱκανοποίηση τῶν παθῶν. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ γνωρίζει πὼς ἡ παράδοσή του δίνει δικαιώματα στὸν ἐχθρό: ὅτι ἐκεῖνο πού τελικὰ εἶναι ἀσήκωτο εἶναι τὸ βᾶρος τῶν παθῶν καὶ τῆς ἀπομάκρυνσης ἀπὸ τὸν Κύριο.

Τί μένει; Ἀφοῦ ὅλοι μας κάθε ἡμέρα σφάλλουμε καὶ πέφτουμε; Μένει νὰ κρατήσουμε τὸ φρόνημα τοῦ ἀγωνιστῆ, ὃχι τὴν πλανεμένη ἰδέα τοῦ ἀλάνθαστου, ἀλλὰ τοῦ ἀγωνιστῆ πού πέφτει καὶ κάθε φορὰ ἐγείρεται. Πού ἔχει ὡς πρότυπά του τοὺς ἁγίους. Ἀλλωστε, ὁ τρόπος ὕπαρξης τῶν ἁγίων εἶναι ὁ μόνος ἀληθινὸς τρόπος ὕπαρξης πού προεκτείνει τὸν ἄνθρωπο στὴν αἰωνιότητα.

Μέσα στὴ δίνη τῶν καιρῶν, διαβάζουμε τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ: «Ὅταν δὲ ἀκούσπε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ’ οὐπω τὸ τέλος», καὶ τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἑθῶν πού γράφει στοὺς Κορινθίους: «ἔξωθεν μάχαι καὶ ἔσωθεν φόβοι».

Καὶ να, τὴν ὥρα πού πληθαίνουν οἱ πόλεμοι καὶ οἱ ἀκοὲς τῶν πολέμων, τὴν ἴδια αὐτὴ ὥρα πληθαίνουν –γιὰ κείνους πού θ’ ἀναζητήσουν αὐτὴν τὴν ἀκοή– τὰ μυνύματα ἀπὸ τὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα γιὰ τὴ συνειδητὴ ἐπιστροφή στοῦ Χριστοῦ τὴν ὀρθόδοξη πίστη. Μαθαίνουμε πὼς ἐφέτος τὸ Πάσχα στὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ ὠκεανοῦ μέλλει νὰ βαπτισθοῦν χιλιάδες κατηκούμενοι στοὺς ναοὺς τῆς Ὄρθο-

δοξίας. Μαθαίνουμε πὼς τὰ ἴδια συμβαίνουν, λιγότερο φανερά, ἀλλὰ μὲ τὴν ἴδια θέρμη στὴν καρδιά, σὲ ὅλες τὶς ἠπείρους: στὴ γειτονιά μας μὰ καὶ πιὸ πέρα.

Ἐμεῖς; Θὰ ἀναβαπτιστοῦμε; Θὰ κινηθοῦμε καὶ ἐμεῖς ἀποφασιστικά μὲ βῆμα σταθερὸ πρὸς τὴ μετάνοια, πρὸς τὸ πετρακίλι τοῦ πνευματικοῦ; Θὰ κάνουμε τὸ βῆμα τὸ ἀποφασιστικὸ πρὸς τὴν ἐλευθερία ἀπὸ τὸν παλαιὸ ἄνθρωπο, τὸν παλιάνθρωπο ποὺ ζεῖ μέσα μας καὶ ποὺ λογίζει γιὰ ἐλευθερία τὴ σκλαβιά στῶν ἐπιθυμιῶν μας τὰ πάθη τὰ τυραννικά;

Θὰ ταπεινωθοῦμε ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον, πρῶτα μέσα στὰ σπίτια μας, ἀναγνωρίζοντας τὴν ἀδυναμία μας, δίχως ὅμως νὰ ἀπελπιζόμαστε, στρέφοντας τὸ βλέμμα πρὸς τὸν Χριστό;

Μήπως ἤδη τοῦτο συμβαίνει μέσα μας καὶ γύρω μας; Κύριε τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν γενοῦ. Στείλε, Κύριε, τὴ χάρη Σου καὶ σὲ μᾶς. Καὶ θὰ ἰδοῦμε τὰ παιδιά ποὺ στὸ ἐξῆς θὰ γεννιοῦνται στὰ χωριά καὶ στὶς πολιτεῖες μας νὰ ξεφουτρώνουν σὰν δροσερὰ λουλούδια καὶ νὰ γίνονται πολυάριθμα σὰν τὸ χορτάρι τῆς γῆς.

Τῆς γῆς ποὺ τώρα κατοικοῦμε ἐμεῖς, τὰ ἐγγόνια τῶν γενναίων καὶ ἀγαθῶν ψυχῶν ποὺ ὑπέστησαν τοὺς διωγμοὺς καὶ τὴ γενοκτονία τοῦ Θρακικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τῆς γῆς ποὺ ὀχυρώνεται μὲ τὶς εἰκόνας τῆς Μάνας μας τῆς Παναγίας, τῆς Γοργοπηκῆς, τῆς Ὀδηγήτριας, τοῦ Ἁξίου Ἑστί, τὶς ἱστορημένες ἀπὸ χέρια ἀσκητικὰ καὶ φερμένες ἐδῶ ἀπὸ τὸ περιβόλι Της τὸ ἅγιονορεῖτικο. Τῆς ἁγιοβάδιστης γῆς τῆς Ροδόπης ποὺ φυλάει στὰ σπλάχνα Της τὰ ἅγια λείψανα καὶ ἀναπνέει στοὺς οὐρανοὺς Της τὶς ἅγιες προσευχὲς τῶν ὁσίων ἀσκητῶν τοῦ Παπικίου Ὄρους.

Ἐμεῖς οἱ Θρακιῶτες, καθὼς κι οἱ Ρωμιοὶ τοῦ Πόντου, τῆς Πόλης, τῆς Κύπρου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἔχουμε μιὰ ιδιαίτερη σχέση μὲ τὸν χῶρο καὶ τὸν χρόνο. Καὶ ὡς ἐκ τούτου καὶ μὲ τὸν θάνατο.

Θυμόμαστε καὶ τιμοῦμε τοὺς ἀδικοκαμένους μας προγόνους, αὐτοὺς ποὺ μᾶς χάρισαν τὸ πολύτιμο δῶρο τῆς ζωῆς. Διατηρῶντας τὴ μνήμη τους στὴ ζωὴ μας ζωντανή, νικᾶμε τὸν χρόνο καὶ τὸν θάνατο καὶ μαζὶ ξανασυνδεόμαστε μὲ τὸν ἱστορικὸ γεωγραφικὸ μας χῶρο, τὴ Θράκη στὸ σύνολό Της, τὸν τόπο ὅπου γεννήθηκαν, ἔκλαψαν, γέλασαν, ἀγάπησαν καὶ τραγοῦδησαν οἱ παπποῦδες καὶ οἱ γιαγιάδες μας.

Πρόγονοί μας τῆς θρακιώτικης πατρίδας, ἀνάβουμε σήμερα, ἐδῶ, στὴν εὐλογημένη ἐνορία τῆς Ἁγίας Βαρβάρας στὴν Κομοτηνή, κερὶ στὴ μνήμη σας καὶ ζητοῦμε ἀπὸ τὸν Σωτῆρα νὰ φυλάει τὶς ψυχὲς σας εἰς τὴν μακαρίαν ζωὴν. Κι ἔτσι ξαναδενόμαστε μαζὶ σας. Ξαναπιάνουμε τοὺς κρίκους στὴν ἀτίμητη ἀλυσίδα τῶν ἀξίων ποὺ μᾶς διδάξατε ἀπ' τὴν μακραίωνα ἁγία ζωὴ σας: τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ ἄνδρα πρὸς τὴν γυναῖκα, τῆς γυναῖκας πρὸς τὸν ἄνδρα, τὴν ὑπομονὴ καὶ τὸ παράδειγμα πρὸς τὰ παιδιά σας, τὴν ἔγνοια γιὰ τὴν κοινὴ –κι ὄχι μονάχα γιὰ τὴν ἀτομικὴ– προκοπή. Κι ὅτι αὐτὰ ὅλα πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν Χριστό, τὴν Παναγία Μητέρα καὶ τοὺς Ἁγίους Του.

Σᾶς εὐχαριστοῦμε ποὺ μὲ τὴν ἄδολη προθυμία σας γίνετε τοῦ Θεοῦ συνεργοί. Ποῦ –μαθαίνοντας ἀπὸ μικροὶ νὰ ἀγαπᾶτε καὶ νὰ μοιράζεστε τὴν καρδιά καὶ τὴν ζωὴ σας– μὲ ἀπλότητα δεχθήκατε τὸ δῶρο τῆς ζωῆς καὶ τῆς τεκνογονίας. Καὶ ὁ Κύριος σᾶς χάρισε οἰκογένειες εὐλογημένες, λόγο γιὰ νὰ κληθοῦμε κι ἐμεῖς στὴν ὑπαρξη, παράδειγμα γιὰ νὰ ἀκολουθοῦμε καὶ στὴ δική μας ζωὴ.

Εὐχεσθε, σᾶς παρακαλοῦμε, καὶ γιὰ ἐμᾶς πρὸς τὸν Κύριο νὰ μᾶς δίνει μετάνοια καὶ νὰ μᾶς καταστήσει γιὰ τὶς γενιὲς ποὺ θὰ ἔλθουν ἄξιους μεταδότες τῆς δικῆς σας χαρᾶς καὶ πολῖτες τῆς αἰώνιας Ἄνω Ἱερουσαλήμ.

Ἡ εἰκόνα τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ

Θωμᾶς Ζῆκος
Δρ. Θεολογίας

Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Χριστοῦ εἶναι Δεσποτική καὶ Θεομητορική γιορτή, ἡ ὁποία ἐορτάζεται στίς 2 Φεβρουαρίου μαζί με τὴν ἀνάμνηση τοῦ γεγονότος τοῦ καθαρισμοῦ τῆς Παναγίας ἀπὸ τὴ λοχεία (σαραντισμός). Ἀποτελεῖ μία ἀπὸ τὶς δώδεκα μεγάλες ἐορτὲς τῆς Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας («Δωδεκάορτο»). Ἡ λέξις Ὑπαπαντὴ προέρχεται ἀπὸ τὴ λέξις ὑπαπάντησις/ὑπάντησις ποὺ σημαίνει συνάντηση/προὔπάντηση (κοινὴ ἑλληνιστικὴ) καὶ εἶναι παράγωγο τοῦ ρήματος ἀπαντάω-ῶ. Ἀναφέρεται στὴν ὑποδοχὴ τοῦ βρέφους Ἰησοῦ στὸν Ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων ἀπὸ τὸν γέροντα Συμεῶν, συνάντηση ποὺ συμβολίζει τὴν ἐπίσημη παρουσίαση τοῦ Μεσσία.

Σύμφωνα με τὸν Μωσαϊκὸ Νόμο, κάθε πρωτότοκο ἀρσενικὸ παιδί θεωροῦνταν ὅτι ἀνήκει στὸν Θεό, συμβολίζοντας τὴ σωτηρία τῶν πρωτοτόκων Ἰσραηλιτῶν στὴν Αἴγυπτο καὶ τὸν καθαρισμὸ τῆς μητέρας με προσφορὰ θυσία, δύο περιστέρια ἢ τρυγόνια.¹ Τὸ γεγονὸς τῆς Ὑπαπαντῆς περιγράφεται στὸ εὐαγγέλιο τοῦ Λουκᾶ καὶ συνέβη σαράντα μέρες ἀπὸ τὴ Γέννηση τοῦ Ἰησοῦ.²

Ἀρχικὰ ἡ Ὑπαπαντὴ γιορταζόταν στὸν βυζαντινὸ κόσμο στίς 14 Φεβρουαρίου. Ἦταν μία μικρὴ θρησκευτικὴ ἐορτή, τὴν

Ἀρχικὰ ἡ Ὑπαπαντὴ γιορταζόταν στὸν βυζαντινὸ κόσμο στίς 14 Φεβρουαρίου. Ἦταν μία μικρὴ θρησκευτικὴ ἐορτή, τὴν ὁποία ὁ αὐτοκράτορας Ἰουστινιανὸς τὸ 542 ἀνήγαγε σὲ δεσποτικὴ, προκειμένου νὰ ἐπικαλεσθεῖ τὴ μεσιτεία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸν λοιμὸ ποὺ εἶχε ἐνσκήψει στὴν ἐπικράτειά του.

ὁποία ὁ αὐτοκράτορας Ἰουστινιανὸς τὸ 542 ἀνήγαγε σὲ δεσποτικὴ, προκειμένου νὰ ἐπικαλεσθεῖ τὴ μεσιτεία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸν λοιμὸ ποὺ εἶχε ἐνσκήψει στὴν ἐπικράτειά του. Σήμερα μόνο ἡ Ἀρμενικὴ Ἐκκλησία ἐορτάζει τὴν Ὑπαπαντὴ στίς 14 Φεβρουαρίου.

Ὅπως μᾶς ἐξιστορεῖ ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, τὸ ζευγάρι τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Μαρίας ὑποδέχθηκε στὸν Ναὸ ὁ γέροντας ἱερέας Συμεῶν, ὁ ὁποῖος εἶχε λάβει τὴν ὑπόσχεση ἀπὸ τὸν Θεὸ ὅτι δὲν θὰ πεθάνει, προτοῦ δεῖ τὸν Χριστό.

Στὴ βυζαντινὴ εἰκονογραφία τὸ θέμα εἶναι γνωστὸ ἤδη ἀπὸ τὸν 6^ο – 7^ο αἰῶνα

1 Λευίτ. 12, 6.

2 Λουκ. 2, 22 – 38.

σὲ ψηφιδωτὸ στὴν Κωνσταντινούπολη, στὸν Ναὸ τῆς Παναγίας Κυριώτισσας. Ἡ παράσταση αὐτὴ σήμερα βρίσκεται στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Ἡ παράσταση ἀκολουθεῖ ἕναν ἀπλὸ τρόπο ἀπεικόνισης. Ἀπεικονίζεται ἡ Θεοτόκος στὰ ἀριστερὰ νὰ προσφέρει τὸν μικρὸ Ἰησοῦ στὸν γέροντα Συμεὼν, ὁ ὁποῖος ἀπλώνει τὰ χέρια του πρὸς τὴ Θεοτόκο, ἐνῶ ἀπουσιάζουν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ προφήτισσα Ἄννα.

Στὸ Βυζαντινὸ καὶ Χριστιανικὸ Μουσεῖο τῆς Ἀθήνας ὑπάρχει μία φορητὴ εἰκόνα τοῦ 17^{ου} αἰῶνα (1669) τοῦ Χανιώτη ἱερομόναχου ζωγράφου Φιλόθεου Σκούφου. Δεξιὰ εἰκονίζεται ὁ γέρος Συμεὼν νὰ βαστάζει μὲ εὐλάβεια τὸν χρυσοπυμένον Χριστό. Στὰ ἀριστερὰ τοποθετεῖται ἡ νεαρὴ Μαρία, ἡ ὁποία προσμένει σοβαρῶς, γνωρίζοντας τὴν προφητεία τοῦ Συμεὼν. Ἀκολουθεῖ ἡ γηραιὰ Ἄννα, ἡ ὁποία κοιτάζει πρὸς τὸν πιστό. Δείχνει μὲ τὸ χέρι της τὴ Θεοτόκο καὶ κρατεῖ εἰληπτὸ μὲ τὴν προφητεία μὲ τὴ φράση: *Τοῦτο τὸ βρέφος οὐρανὸν καὶ γῆν ἔστερέωσεν.* Ἡ φράση αὐτὴ δὲ μαρτυρεῖται στὴ σχετικὴ διήγηση τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀκολουθεῖ στὴν ἄκρῃ ὁ Ἰωσήφ μὲ σεβασμό, νὰ κρατεῖ τοὺς νεοσσοὺς στὸ ἱμάτιό του. Ἡ σκηνὴ διαδραματίζεται στὸ μαρμαρόχτιστο ἐσωτερικὸ τοῦ Ναοῦ. Μία λεπτομέρεια ποὺ διακρίνεται στὰ βημόθυρα τοῦ ἱεροῦ ἀποτελεῖ ἡ ἀπεικόνιση σὲ μονοχρωμία τοῦ Μωυσῆ καὶ τοῦ Ἀαρών. Ἡ εἰκόνα πιθανότατα βρισκόταν στὸν ναὸ τῆς Παναγίας Λαουρένταινας στὸ Κάστρο τῆς Ζακύνθου.

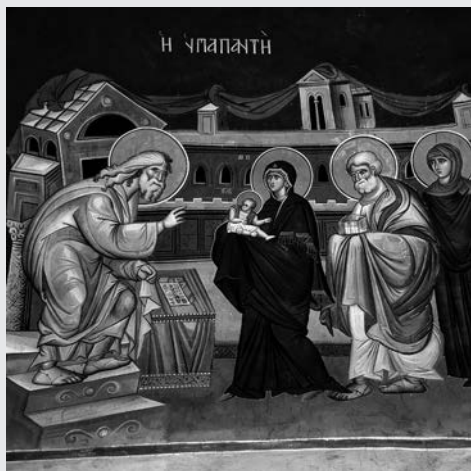
Ἀξίζει νὰ ἀναφερθοῦμε ἐπίσης σὲ μία τοιχογραφία τοῦ Φώτη Κόντογλου στὸν Ναὸ τῆς Καπνικαρίας. Ὁ Φώτης Κόντογλου ἔφερε τὴν μεγάλη ἀλλαγὴ στὸ εἰκαστικὸ κλίμα τῆς ἐποχῆς του. Σήμερα, ἐξήντα χρόνια μετὰ τὸν θάνατό του (1965) παραμένει ἐπικαίριος καὶ σύγχρο-

Ἡ φορητὴ εἰκόνα τοῦ 17^{ου} αἰῶνα (1669) τοῦ Χανιώτη ἱερομόναχου ζωγράφου Φιλόθεου Σκούφου.

νος, ἀφοῦ εἶναι «ἀληθινός» στὴν τέχνη καὶ στὴν πίστη του. Τὴν ἐποχὴ ποὺ ἤρθε ὁ Κόντογλου ὡς πρωτοετῆς σπουδαστῆς στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν τῆς Ἀθήνας ἐπικρατοῦσε ἡ σχολὴ τοῦ Μονάχου, ἡ ἀλλιῶς ὁ ἀκαδημαϊκὸς ρεαλισμός. Εἶναι γνωστὴ ἡ παράσταση τῆς Ὑπαπαντῆς ποὺ ζωγράφησε στὸν ναὸ τῆς Καπνικαρίας. Ὁ Κόντογλου ἐργάστηκε ἀρκετὰ χρόνια στὴν ἀγιογράφηση τοῦ ναοῦ στὴν Καπνικαρεὰ, ἀπὸ τὸ 1942 τουλάχιστον μέχρι τὸ 1959. Ζωγράφησε τὴ σκηνὴ τῆς

Ἡ τοιχογραφία τοῦ Φώτη Κόντογλου στὸν Ναὸ τῆς Καπνικαρίας.

Ἰναπαντῆς τὸ 1955, ὁπότε καὶ ἱστορεῖ τὸ Δωδεκάροτο.

Σύμφωνα μὲ τὸν καθηγητὴ Ἀ. Ξυγγόπουλο, ὑπάρχουν δύο βασικοὶ εἰκονογραφικοὶ τύποι τοῦ θέματος καὶ κριτήριό γιὰ τὴ διάκρισή τους ἀποτελεῖ τὸ ἂν τὸ θεῖο βρέφος βρίσκεται στὰ χέρια τῆς Παναγίας ἢ τοῦ Συμεῶν. Στὰ ἀρχαιότερα γνωστὰ παραδείγματα τῆς παράστασης, ποὺ ἔχουν σωθεῖ μέχρι τὶς μέρες μας, ὅπως στὸ ψηφιδωτὸ τοῦ θριαμβικοῦ τόξου τῆς Santa Maria Maggiore στὴ Ρώμη (432-440), στὸ ψηφιδωτὸ στὸ τζαμί Καλεντερχανέ στὴν Κωνσταντινούπολη (7^{ος} αἰ.) καὶ στὴν τοιχογραφία τῆς Santa Maria στὸ Castelseprio τῆς Ἰταλίας (7^{ος}-8^{ος} αἰ.) ἀκολουθεῖται ὁ Α΄ τύπος, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο τὸ βρέφος κρατᾷ ἡ Παναγία. Ἀξιοπρόσεκτο εἶναι τὸ ὅτι, στὶς παραπάνω παραστάσεις τῆς Ρώμης καὶ τοῦ Castelseprio, παρευρίσκονται καὶ ἄλλα πρόσωπα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ βασικά, τὰ ὁποῖα πιθανὸν ἀπεικονίζουν ἱερεῖς τοῦ ναοῦ ἢ μάρτυρες τοῦ γεγονότος, ἐνῶ στὴν παράσταση τοῦ καθολικοῦ τῆς Με-

γίστης Λαύρας ἀπεικονίζεται καὶ ὁ Μωσῆς κρατῶντας ἐνεπίγραφο εἰλητό.

Στὴν τοιχογραφία τῆς Καπνικαρίας ὁ Συμεῶν τοποθετεῖται στὰ δεξιά, πάνω σὲ ξύλινη ἐξέδρα. Πατάει στὸ δεύτερο σκαλοπάτι καὶ σκυμμένος ἐμπρὸς εὐλογεῖ τὸν μικρὸ Χριστό. Ἀέναντι ἀπὸ τὸν Συμεῶν εἰκονίζεται ἡ Θεοτόκος μὲ τὸν Χριστὸ στὴν ἀγκαλιά της. Ἡ Θεοτόκος κοιτάζει τὸν γέροντα Συμεῶν μὲ ὕφος σοβαρὸ, θλιμμένο ἀλλὰ καὶ σκεπτικὸ, ἀκούγοντας τὰ ὅσα ὁ σοφὸς γέροντας τοὺς ἀποκάλυψε μὲ τὸν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γιὰ τὸ μέλλον τοῦ παιδιοῦ. Ὁ μικρὸς Χριστός, ποὺ βρίσκεται στὴν ἀγκαλιά της, ἔχει τὸ κεφάλι του γυρισμένο πρὸς τὸν Συμεῶν, κοιτάζοντάς τον ἐξερευνητικά. Στὴ συνέχεια εἰκονίζεται ὁ Ἰωσήφ, ἀκολουθώντας σὲ ἴδια μὲ τὴ Θεοτόκο στάση. Πίσω ἀπὸ τὸν Ἰωσήφ στέκεται ἡ προφήτισσα Ἄννα, σὲ στάση δυναμικῆς μετωπικότητας.

Πρότυπο τοῦ Κόντογλου γιὰ τὴν παράσταση τῆς Ἰναπαντῆς στὴν Καπνικαρία ἀπέτελεσε ἡ ἀντίστοιχη παράσταση ποὺ εἶχε εἰκονογραφηθεῖ στὸ Πρωτάτο τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀπὸ τὸν Μανουὴλ Πανσέληνο, τὸν ὁποῖο ὁ Κόντογλου θαύμαζε. Τὸν ἴδιο εἰκονογραφικὸ τύπο, μὲ κάποιες μικρὲς διαφορὲς, ἀκολουθεῖ ἡ παράσταση καὶ σὲ ψηφιδωτὸ τῆς Opera del Duomo στὴ Φλωρεντία.

Ὁ συμβολισμὸς τῆς εἰκόνας εἶναι σημαντικὸς καὶ πολὺπλευρος. Ἀρχικὰ παρουσιάζεται ὁ μικρὸς Ἰησοῦς ὡς Χριστὸς σὲ δημόσιο κῶρο, στὸν Ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων. Ὁ Συμεῶν ἐκφράζει τὴν ἀναγνώριση τοῦ Χριστοῦ, ὅπως καὶ ἡ προφήτισσα Ἄννα μὲ τὰ λόγια στὸ εἰλητάριο. Ὁ Χριστὸς προσφέρεται στὸν Συμεῶν καὶ δι' αὐτοῦ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἔτοιμοι νὰ Τὸν δεχθοῦν στὴν ἀγκαλιά τους, ἀλλὰ καὶ στὴν ψυχὴ τους ὡς Σωτήρα καὶ Λυτρωτῆ.

Ἐκκλησιαστικὲς εἰδήσεις

Ἐπιμέλεια: Ἀρχιμανδρίτης Ἀρσένιος Βασιλείου

Πνευματικὴ κίνηση Ἰανουάριος – Μάρτιος

Πρωτοχρονιά

Τὴν πρώτη τοῦ μηνός ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναό, ὅπου μετὰ τὴν ἀπόλυση προέστη τῆς ἐπισημοῦ Δοξολογίας.

Ἑόρτιος Συμφωνία Βυζαντινῆς Μουσικῆς

Στὶς 2 Ἰανουαρίου 2026 πραγματοποιήθηκε στὸ Ἀμφιθέατρο τοῦ Ἰδρύματος Παπανικολάου ἡ μουσικὴ ἐκδήλωση «Ἑόρτιος Συμφωνία Βυζαντινῆς Μουσικῆς».

Ἁγία Θεοφάνεια

Παραμονὴ τῆς ἑορτῆς ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου Κομοτηνῆς καὶ τέλεσε τὴν Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ. Ἀνήμερα ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναό, τέλεσε τὸν Μεγάλου Ἀγιασμό καὶ τὸν ἀγιασμό τῶν ὑδάτων στὴν ΔΕΥΑΚ, Μαρώνια, Φανάρι καὶ στὸν ποταμὸ Κομφάτο.

Κάλαντα Χριστουγέννων ἀπὸ τὴν Ἀρμενικὴ Κοινότητα

Παραμονὴ τῶν Θεοφανεῖων ἡ Ἀρμενικὴ Κοινότητα ἐπισκέφθηκε τὸν Σεβασμιώτατο στὰ γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως καὶ ἔψα-

λαν τὰ Χριστουγεννιάτικα κάλαντα.

Έορτή τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου

Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ τῆς Πελαγίας.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ὁσίου Μαξίμου Κausοκαλύβη

Τὴν Δευτέρα 12 Ἰανουαρίου 2026, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου τοῦ Κausοκαλύβη, ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὴν Ἱερὰ Ἀγρυπνία στὴν πανηγυρίζουσα Ἱερὰ Μονὴ Παπικίου Ὁρους.

Ἡ ἑορτὴ τῆς Ἁγίας Νίνας

Τὴν Τρίτη 13 Ἰανουαρίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε στὴν ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς τῆς Ὁσίας Νίνας, τῆς Ἱσαποστόλου, στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Δημητρίου Ὑφαντῶν, ὅπου φυλάσσεται ἡ Ἱερὰ καὶ Ἱστορικὴ Εἰκόνα τῆς Ἁγίας.

Ἑορτὴ Ἁγίου Ἀντωνίου

Τὴν Παρασκευή 16 Ἰανουαρίου 2026, παραμονὴ τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε στὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στὸ πανηγυρίζον Ἱερὸ Παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου Ἰάσμου.

Ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐν Ἰωαννίνις

Ἀνήμερα τῆς ἑορτῆς, Σάββατο 17 Ἰανουα-

ρίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὸν Ἱερό Ναο Ἁγίου Γεωργίου Κομοτηνῆς, ὅπου φυλάσσεται τεμάχιο τοῦ σεπτοῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου.

Ἑορτὴ Ἁγίων Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου

Τὴν παραμονή, Σάββατο 17^{ης} Ἰανουαρίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε κατὰ τὸν Πανηγυρικὸ Ἑσπερινὸ στὸν ἑορτάζοντα Ἱερό Ναο Ἁγίου Ἀθανασίου Αἰγείρου. Ἀνήμερα ἱερούργησε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναο Ἁγίου Ἀθανασίου Κοσμίου.

Τὰ Ἅγια Θεοφάνεια κατὰ τὸ Ἰουλιανὸ Ἡμερολόγιο

Στις 19 Ἰανουαρίου 2026 ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε τὸν Μεγάλο Ἀγιασμό τῶν Θεοφα-

νείων καὶ πραγματοποιοῖσε τὴν κατάδυση τοῦ Σταυροῦ στὸ Ἱερό Ἐξωκκλήσιο Ἁγίου Γεωργίου τοῦ ἐξ Ἀργυρουπόλεως, στὴν περιοχὴ «Παρχάρια» Νυμφαίας, σύμφωνα μὲ τὸ Ἰουλιανὸ Ἡμερολόγιο.

Γεῦμα στοὺς ἐργαζομένους τοῦ Τομέα Καθαριότητας

Στις 20 Ἰανουαρίου 2026 παρατέθηκε σὲ κατάστημα τῆς πόλης, γεῦμα ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο πρὸς τιμὴν τῶν ἐργαζομένων στὸν Τομέα Καθαριότητας καὶ τῶν Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς.

Ἑορτὴ Ἁγίου Ἀποστόλου Τιμοθέου

Στις 22 Ἰανουαρίου 2026 στὸν Ἱερό Ναο Ἁγίου Τρύφωνος Κομοτηνῆς τελέσθηκε Θεία Λειτουργία ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Τιμοθέου. Πρὸ τῆς ἀπολύσεως ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε Μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τοῦ μακαριστοῦ προκατόχου του, Μητροπολίτου Μαρωνείας κυροῦ Τιμοθέου Ματθαϊάκν.

Ἐπετειακὲς ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν Ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν

Παραμονὴ τῆς ἑορτῆς, Πέμπτη 29 Ἰανουαρίου 2026, ἡ Ἱερά Μητρόπολις μὲ τὴν συνεργασία τῆς Περιφερειακῆς Διευθύνσεως Ἐκπαιδεύσεως Ἄν. Μακεδονίας καὶ Θράκης, τῆς Διευθύνσεως Α/θμίου καὶ Β/θμίου Ἐκπαιδεύσεως Ν. Ροδόπης καὶ τοῦ Συνδέσμου Θεολόγων Ν. Ροδόπης, πραγματοποιοῦσαν ἑορταστικὲς ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στὸ 11^ο Δημοτικὸ Σχολεῖο Κομοτηνῆς καὶ στὸ Μουσικὸ Σχολεῖο Κομοτηνῆς.

Ἡ Ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν

Ἀνήμερα τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, Παρασκευὴ 30 Ἰανουαρίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς καὶ προέστη τῆς ἐπιμνημοσύνου δεήσεως ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν Εὐεργετῶν τῆς Παιδείας τοῦ Γένους μας.

Εὐλόγησις Βασιλόπιτας μνηδὸς Ἰανουαρίου

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριος ὁ Σεβασμιώτατος εὐλόγησε τὶς Βασιλόπιτες: Περιφερειακῆς Δ/νσης Ἐκπαιδεύσεως Α.Μ.Θ., Διευθύνσεως Α/θμιας Ἐκπαιδεύσεως Ροδόπης, Διευθύνσεως Β/θμιας Ἐκπαιδεύσεως Ροδόπης, Συλλόγου Φίλων Βυζαντινῆς Μουσικῆς, Πρυτανείας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν Ἱεράς Μητροπόλεως, Στελεχῶν Κατασκηνώσεως Ἱεράς Μητροπόλεως, Δημοτικοῦ Συμβουλίου Κομοτηνῆς, Σχολῆς Ἀστυφυλάκων Ροδόπης.

Ἐπισκέψεις μνηδὸς Ἰανουαρίου

Τὸν μῆνα Ἰανουάριος ὁ Σεβασμιώτατος δέχτηκε τὰ Μέλη τῆς Παμποντιακῆς Ὁμοσπονδίας Ἑλλάδος, τὰ Μέλη τῶν Κατηχητικῶν Συνάξεων τῆς Μητροπόλεως Δέρκων καὶ τοὺς Τοποτηρητὲς Μουφτηδὲς Κομοτηνῆς καὶ Διδυμοτείχου.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος

Τὸ Σάββατο, 31 Ἰανουαρίου 2026, παραμονὴ τῆς ἑορτῆς ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε στὸν Πανηγυρικό Ἑσπερινὸ στὸν ἑορτάζοντα Ἱερό Ναὸ Ἁγίου Τρύφωνος Κομοτηνῆς. Ἀνήμερα ἱερούργησε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναὸ Ἁγίου Τρύφωνος Ἐβρένου.

Εὐλογία Βασιλόπιτας Συλλόγου Πολυτέκνων

Τὴν Κυριακὴ 1^η Φεβρουαρίου 2026, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Ὑπαπαντῆς, ὁ Σεβασμιώτατος Εὐλόγησε τὴν Βασιλόπιτα τοῦ Συλλόγου Πολυτέκνων Νομοῦ Ροδόπης. Στὴ συνέχεια ἡ Ἱερά Μητρόπολις βράβευσε ἐξήντα (60) παιδιὰ πολυτέκνων οἰκογενειῶν μὲ χρηματικὸ ποσό, ἐπειδὴ εἶτε εἰσήχθησαν στὴν Τριτοβάθμια Ἐκπαίδευση εἶτε ἀρίστευσαν στὴν Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευση.

Χαιρετισμὸς τοῦ Σεβασμιωτάτου στὸ Δ.Π.Θ. γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν

Στις 2 Φεβρουαρίου 2026 στὸ Κεντρικὸ Ἀμφιθέατρο τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης πραγματοποιήθηκε ἐπετειακὴ ἐκδήλωση μνήμης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τῶν Προστατῶν τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Παιδείας τοῦ Γένους μας. Στὴν ἐκδήλωση παρέστη, κατόπιν εὐγενοῦς προσκλήσεως τοῦ Πρυτάνεως, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας, ὅπου ἀπύθνησε σχετικὸ χαιρετισμὸ.

Παρουσίαση συλλογικοῦ τόμου: Τεχνητὴ νοημοσύνη: Ἀνθρώπινα δικαιώματα, Δημοκρατία & Κράτος Δικαίου

Τὴν Δευτέρα, 2 Φεβρουαρίου 2026, στὴν αἴθουσα τοῦ Μουσικοῦ Μεγάλου Κομοτηνῆς, πραγματοποιήθηκε ἡ παρουσίαση τοῦ συλλογικοῦ τόμου: *Τεχνητὴ Νοημοσύνη: Ἀνθρώπινα Δικαιώματα, Δημοκρατία & Κράτος Δικαίου*, τὸν ὁποῖο ἐπιμελήθηκε ὁ συντοπίτης μας Βουλευτὴς Ροδόπης, κ. Εὐριπίδης Στυλιανίδης. Στὴν ἐκδήλωση στὴν ὁποία συνδιοργανωτὴς ἦταν καὶ ἡ Ἱερά Μητρόπολις μας, ἀπύθνησε σχετικὸ χαιρετισμὸ ὁ Σεβασμιώτατος. Στὴν ἐκδήλωση παρέστησαν ὡς κύριοι ὁμιλητὲς οἱ κύριοι Θεόδωρος Ρουσόπουλος καὶ Εὐάγγελος Βενιζέλος.

Ἑορτὴ Ἱερατικῆς Οἰκογενείας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

Τὴν Τρίτη 3 Φεβρουαρίου 2026, ἡ Ἱερά Μητρόπολις πραγματοποιοῖ ἑορτὴ γιὰ τὶς ἱερατικὲς οἰκογένειες. Ὁ Σεβασμιώτατος

ευλόγησε την Βασιλόπιτα, μίλησε καταλλήλως πρὸς τοὺς Ἱερεῖς καὶ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν τους, ἐξαίροντας τὴν διακονία τους καὶ τοὺς παρότρυνε νὰ συνεχίσουν τὴν ἐνζήλο καὶ ἔνθεο προσφορά τους γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ψυχῶν.

Ἑσπερινὸς Ἁγίου Παρθενίου καὶ Μοναχικὴ Κουρὰ

Τὴν παραμονὴ τῆς ἑορτῆς, Παρασκευὴ 6 Φεβρουαρίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε στὸν Πανηγυρικὸ Ἑσπερινὸ στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Κασσιτερῶν. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ Ἑσπερινοῦ ὁ Σεβασμιώτατος ἔκειρε τὸν Ἀθανάσιο Ἀργυράκη μοναχό, δίδοντάς του τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ναθαναήλ.

Χειροτονία Διακόνου

Τὸ Σάββατο 7 Φεβρουαρίου 2026, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Παρθενίου Ἐπισκόπου Λαμψάκου, ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Σαππῶν καὶ τέλεσε τὴν εἰς Διάκονον Χειροτονία τοῦ Ναθαναήλ (κατὰ κόσμον Ἀθανασίου) Ἀργυράκη.

Ἑορτὴ Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου

Τὴν παραμονὴ τῆς ἑορτῆς, Σάββατο 7 Φεβρουαρίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε στὴν Ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν ὁμώνυμο Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Νέου Σιδηροχωρίου καὶ προέστη τῆς Λιτανείας τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνας τοῦ ἑορταζομένου Ἁγίου. Ἀνήμερα τῆς ἑορτῆς, ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὸν αὐτὸν ἑορτάζοντα Ἱερὸ Ναό.

Βράβευση ἀριστούχων μαθητῶν τριτέκνων οἰκογενειῶν

Τὴν Κυριακὴ 8 Φεβρουαρίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος ευλόγησε τὴν καθιερωμένη βασιλόπιτα τοῦ Συλλόγου Τριτέκνων οἰκογενειῶν τοῦ Νομοῦ Ροδόπης. Στὴ συνέχεια ἡ Ἱερὰ Μητρόπολη βράβευσε μὲ χρηματικὸ ποσὸ εικοσιτέσσερα (24) παιδιὰ τριτέκνων οἰκογενειῶν ποὺ εἰσήχθησαν τὸ ἔτος 2025-2026 στὴν Τριτοβάθμια Ἐκπαίδευση.

Ἑορτὴ Ἁγίου Χαραλάμπους

Τὴν παραμονή, Δευτέρα 9 Φεβρουαρίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε στὴν Ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Χα-

ραλάμπους τῆς ἀρχαίας Μαρωनीας. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ Ἑσπερινοῦ, ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε τὴν Ἀκολουθία τῆς ἀρτοκλασίας στὸν ἐορτάζοντα Ἑνοριακὸ Ἱερὸ Ναὸ Τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας Κομοτηνῆς. Ἀνήμερα ἱερούργησε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ στὴν ἀρχαία Μαρωνεία.

Τὸ Ψυχοσάββατο τῆς Ἀπόκρεω

Τὸ Ψυχοσάββατο τῆς Ἀπόκρεω, 14 Φεβρουαρίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ. Ἀκολουθῶν μετέβη στὸ Μνημεῖο τῶν πεσόντων Ἀστυνομικῶν καὶ τέλεσε ἐπιμνημόσυνη δέηση ὑπὲρ τῶν πεσόντων κατὰ τὴν ὥρα τοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰρηνικῶς ἀποβιωσάντων Ἀστυνομικῶν. Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Σεβασμιώτατος μετέβη στὸ Στρατιωτικὸ Κοιμητήριο, ὅπου προέστη τῆς ἐπιμνημοσύνου δεήσεως ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν αγωνισαμένων ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος καὶ τῶν ἥρωικῶς πεσόντων κατὰ τοὺς ἀγῶνες τοῦ Ἔθνους.

Ἐκδήλωση Γραφείου Ἑσωτερικῆς καὶ Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς

Στις 14 Φεβρουαρίου πραγματοποιήθηκε ἡ ἐορταστικὴ ἐκδήλωση τοῦ Γραφείου Ἑσωτερικῆς καὶ Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, στὴν ὁποία ὁ Σεβασμιώτατος εὐλόγησε τὴν Βασιλόπιτα τοῦ Γραφείου. Στὴν ἐκδήλωση παρουσιάστηκε ἡ πορεία τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου Ἱεροῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος ἀναγείρεται μὲ δαπάνες τοῦ Γραφείου Ἑσωτερικῆς καὶ Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως.

Ὁ Σεβασμιώτατος στὸ Ἱβαϊλοβγκραντ τῆς Βουλγαρίας

Στις 15 Φεβρουαρίου 2026 ὁ Σεβασμιώτατος μετέβη στὸ Ἱβαϊλοβγκραντ τῆς Βουλγαρίας, ὅπου συμμετείχε στὴν πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία ποὺ τελέστηκε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος (Ἰουλιανὸ Ἡμερολόγιο) καὶ τῇ συμπληρώσει 19 ἐτῶν ἀπὸ

της ένθρονίσεως του Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως.

Ό'Εσπερινός της Συγχωρήσεως

Τò απόγευμα της Κυριακής της Τυρινής, 22 Φεβρουαρίου 2026, ó Σεβασμιώτατος χοροστάτησε στον Έρò Μητροπολιτικό Ναò Κοιμήσεως της Θεοτόκου Κομοτηνής, στην Άκολουθία του Έσπερινου της Συγχωρήσεως. Στο τέλος της Άκολουθίας άπηύθυνε πατρικό λόγο προς τò έκκλησίασμα μέ θέμα: «Η άρπαγή του νοός».

Ό'Εορτή της Εύρέσεως της Τιμίας Κεφαλής του Προδρόμου

Την Τρίτη 24 Φεβρουαρίου 2026 και έπι τη' εορτή της α' και β' Εύρέσεως της Κεφαλής του Τιμίου Προδρόμου, ó Σεβασμιώτατος τέλεσε την Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία των Τιμίων Δώρων στον Έρò Ναò της Του Θεου Σοφίας Κομοτηνής.

Ό'Επισκέψεις μηνός Φεβρουαρίου

Κατά τòn μήνα Φεβρουάριο ó Σεβασμιώτατος δέχτηκε τòn Διοικητήν της 21^{ης} ΤΘΤ, Ταξίαρχον Χρήστον Γουρδομιχάλην, τòn νέο Α.Δ.Φ.Κ. Διοικητή της 29^{ης} Μ/Π ΤΑΞ, Ταξίαρχον Σωτήριον Καλέτσον, τήν νέα

Άστυνομική Διευθύντρια-Διοικήτρια της Σχολής Άστυφυλάκων, κα' Ιωάννα Ντικούδη και τòn Όπουργόν Έθνικής Άμυνας κ. Νικόλαον Δένδιαν.

Κυριακή της Όρθοδοξίας

Την Κυριακή της Όρθοδοξίας, 1 Μαρτίου 2026, ó Σεβασμιώτατος ιερούργησε στον Έρò Καθεδρικό Ναò Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Κομοτηνής και προέστη της λιτανείας των Έρωων Εικόνων.

Ό'Εκδήλωση Έξωτερικής Όραποστολής

Την Τρίτη, 3 Μαρτίου, πραγματοποιήθηκε εκδήλωση άφιερωμένη στο έργο της Όραποστολής. Όμιλητές ήταν ó Πανοσιολογιώτατος Άρχιμανδρίτης Οίκουμένιος Μαρκόπουλος και ή κα Αϊκατερίνη Άραμπατζόγλου.

Ό'Υποδοχή πιστου' αντιγράφου Παναγίας «ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ»

Σε' ανάμνηση της έλεύσεως της Έφεστίου Έρρας Εικόνας του Άγίου Όρους της Παναγίας «Άξιόν Έστιν» τò έτος 2022, πραγματοποιήθηκε ή ύποδοχή του πιστου' αντιγράφου της Έρρας Εικόνας, τò απόγευμα της Τετάρτης 4 Μαρτίου 2026. Έν συνε-

χείρα ἐκίνησε ἡ Λιτανεία τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνας πρὸς τὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναο Ἐυαγγελισμοῦ, ὅπου τελέστηκε ἡ Θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιώτατου.

Ἰποδοχή Ἱεροῦ Λειψάνου Ἁγίου Νεκταρίου

Στις 7 Μαρτίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος ὑποδέχθηκε στὸν Ἱερό Ναο Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Λοφαρίου, τεμάχιο Ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, Ἐπισκόπου Πενταπόλεως ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ξυλαγανῆς καὶ χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ.

Ἡ ἑορτὴ τῶν Τεσσαράκοντα Μαρτύρων

Τὴν Δευτέρα, 9 Μαρτίου 2026, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε τὴν Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία τῶν Τιμίων Δώρων στὸν Ἱερό Ναο Ἁγίου Γεωργίου Παμφόρου.

Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως καὶ Χειροτονία Διακόνου

Τὴν Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, 15 Μαρτίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὸν Ἱερό Ναο Ἁγίου Γεωργίου Κομοτηνῆς καὶ τέλεσε τὴν εἰς Διάκονον Χειροτονία τοῦ Ἰωακείμ Οὐρεΐλιδη.

Σύναξη Ἱεροπαίδων

Στις 16 Μαρτίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε στὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναο Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς καὶ ὑποδέχθηκε τοὺς Ἱερόπαιδες τῶν Ἑνοριῶν τῆς Μητροπόλεώς μας.

Ὁ Σεβασμιώτατος στὸ 13^ο Συνέδριο Ἑλλήνων Δημοσιολόγων

Στις 20 Μαρτίου 2026 ο Σεβασμιώτατος, εὐγενῶς προσκληθείς, παρέστη στὴν ἑναρξη τοῦ 13^{ου} Διεθνoῦς Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων Δημοσιολόγων καὶ ἀπύθυνε σχετικὸ χαιρετισμὸ.

Μνημόσυνο Θυμάτων τοῦ Θρακικοῦ Ἑλληνισμοῦ

Τὴν Κυριακὴ Δ΄ τῶν Νηστειῶν 22 Μαρτίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Ἐνοριακὸ Ναὸ Ἁγίας Βαρβάρας Κομοτηνῆς καὶ τέλεσε ἐπιμνημόσυνη δέηση ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν πάντων τῶν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Νεοτούρκων ἀναιρεθέντων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν Θρακῶν, κατὰ τὴν Γενοκτονία τοῦ Θρακικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου

Τὴν παραμονὴ τῆς ἑορτῆς, ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε στὴν Ἀκολουθία τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν ἑορτάζοντα Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς.

Ἀνήμερα τῆς ἑορτῆς ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὸν ὡς ἄνω πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ καὶ προέστη τῆς ἐπισήμου Δοξο-

λογίας ἐπὶ τῇ Ἑθνικῇ Ἑορτῇ. Ἐν συνεχείᾳ προέστη τῆς ἐπιμνημοσύνης δεήσεως στὸ Ἡρῶν τῆς πόλεως. Τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση ἐκπροσώπησε ἡ Γ.Γ. ΕΣΠΑ κα Βασιλικὴ Παντελοπούλου.

Ὁ Σεβασμιώτατος σὲ ἐκδήλωση γιὰ τὴν τοπικὴ ἀνάπτυξη

Στις 27 Μαρτίου 2026 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας συμμετείχε σὲ ἐκδήλωση μὲ θέμα: «Συζητάμε, Ἀποφασίζουμε, Προχωράμε, ΜΑΖΙ γιὰ τὴν Ροδόπη», ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε σὲ αἶθουσα τῆς Νομαρχίας Ροδόπης.

Σάββατο τοῦ Ἀκαθίστου καὶ χειροτονία Πρεσβυτέρου

Τὸ Σάββατο τοῦ Ἀκαθίστου, 28 Μαρτίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς καὶ τέλεσε τὴν εἰς Πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ διακόνου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωακείμ Οὐρεΐλιδη.

Ἡ Ε΄ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν

Τὴν Ε΄ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν 29 Μαρτίου 2026, ὁ Σεβασμιώτατος ἱερούργησε

στον Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Νικολάου Ἀσωμάτων.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Σεβασμιώτατος, ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς Μάχης τῶν Ὀχυρῶν, μετέβη στὸ ἱστορικὸ Ὀχυρὸ τῆς Νυμφαίας καὶ τέλεσε ἐπιμνημόσυνη δέσησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν πεσόντων πατέρων καὶ ἀδελφῶν μας.

Χοροστασίες Σεβασμιωτάτου κατὰ τὴν Ἀκολουθία τῶν Χαιρετισμῶν

Α΄ Χαιρετισμοί: Ἱερὸ Παρεκκλήσιον Ἁγίου Παντελεήμονος τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Κομοτηνῆς, Ἱερὰ Μονὴ Παναγίας Φανερωμένης Βαθυρρύακος, Ἱ. Ν. Ἁγίου Γεωργίου Κομοτηνῆς.

Β΄ Χαιρετισμοί: Ἱερὸς Ναὸς Ἁγίου Ἐλευθερίου Καταστήματος Κρατίσεως (Φυλακῶν) Κομοτηνῆς, Ἱερὰ Μονὴ Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Πανδρόσου, Ἱερὸς Ναὸς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μαρωνείας.

Γ΄ Χαιρετισμοί: Ἱερὸς Ναὸς Ἁγίου Μηνῆ τῆς Μονάδας Φροντίδας Ἡλικιωμένων Κομοτηνῆς, Ἱερὰ Μονὴ Ὁσίου Μαξίμου τοῦ Κουσοκαλύβη Παπικίου Ὁρους, Ἱερὸς

Ναὸς Τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας Κομοτηνῆς.

Δ΄ Χαιρετισμοί: Σχολὴ Ἀστυφυλάκων Κομοτηνῆς, Ἱερὸς Ναὸς Ἁγίας Παρασκευῆς Κομοτηνῆς, Ἱερὸς Καθεδρικός Ναὸς Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς.

Ἀκάθιστος Ὕμνος: Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Χριστοφόρου Κομοτηνῆς, Ἱερὸς Μητροπολιτικός Ναὸς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς.

Ὅμιλτὲς Κατανυκτικῶν Ἑσπερινῶν

Α΄ Κυριακή: Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Ἄνθιμος Κωσταράκης.

Β΄ Κυριακή: Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δράμας κ. Δωρόθεος.

Γ΄ Κυριακή: Πανοσιολογιώτατος Ἱερομόναχος Ἀρτέμιος Γρηγοριάτης.

Δ΄ Κυριακή: Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Ἰγνάτιος Μουρτζανός.

Ε΄ Κυριακή: Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Ἐλισσαῖος, Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας Ἁγίου Ὁρους.

Ἐπισκέψεις μνητῶν Μαρτίου

Κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιο, ὁ Σεβασμιώτατος δέχτηκε τὸν Συντονιστὴ τοῦ Πυροσβεστικοῦ Σώματος Βορείου Ἑλλάδος, Ὑποστράτηγο Ἀριστείδη Κατιρτζίδη, καὶ τοὺς μαθητὲς τοῦ 1^{ου} Γενικοῦ Ἐνιαίου Λυκείου Κομοτηνῆς, συνοδευομένους ἀπὸ τοὺς Καθηγητὲς τοὺς.

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοχ. Γραφείο
Κ.Κ. Κομοτηνής
Αριθμός Δελτίου

ΚΩΔΙΚΟΣ 280005